

Acta

van de Generale Synode Zwolle-Zuid

2008-2009

van de Gereformeerde Kerken in Nederland

Hoofdstuk 11

Buitenlandse betrekkingen

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap generaal-synodale publicaties via: publicaties@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Artikel 119

31-05-2008

Rapport deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Voorstel: deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Materiaal:

1. rapport deputaten BBK
2. aanvullend rapport deputaten BBK

Besluit 1:

deputaten BBK decharge te verlenen onder hartelijke dank voor het werk dat zij de afgelopen drie jaar voor het onderhouden van de relaties met buitenlandse kerken hebben gedaan.

Grond:

deputaten hebben op goede en verantwoorde wijze uitvoering gegeven aan hun opdracht.

Besluit 2:

deputaten op te dragen het bestaande beleid inzake de publiciteit voort te zetten.

Gronden:

1. het is belangrijk dat kerken en broeders en zusters op de hoogte gebracht worden van Christus' kerkvergaderend werk in het buitenland, en dat buitenlandse kerken en kerkleden kunnen meeleven met de Gereformeerde Kerken in Nederland;
2. de informatie die daarvoor van belang is, dient zo toegankelijk mogelijk te zijn en te worden verspreid via zoveel mogelijk verschillende kanalen: het geschreven woord (brochures, landelijke tijdschriften, plaatselijke kerkbladen, internet), het gesproken woord en beeldmateriaal.

Besluit 3:

deputaten op te dragen om hun werk te doen met gebruikmaking van het BBK-bureau en voor deze werkzaamheden gebruik te maken van de faciliteiten van "De Verre Naasten".

Grond:

secretariële ondersteuning via het bureau is nodig om de taken zoals beschreven in het rapport uit te kunnen voeren.

Besluit 4:

deputaten op te dragen overleg te voeren met en samen te werken met deputaten Buitenlandse Kerken van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Grond:

samenwerking met de deputaten BK van de CGK versterkt de beoefening van de gereformeerde oecumene, zoals uit het rapport blijkt (opmerking: sinds 2007 is de toevoeging 'correspondentie' vervallen in de naam van het deputaatschap van de CGK).

Bij de bespreking van de zaken betrekking hebbende op de buitenlandse kerken zijn – dus ook de hierna opgenomen voorstellen en besluiten - in wat wisselende samenstelling, gedurende de vier dagen van bespreking de volgende deputaten BBK aanwezig: ds. R. ter Beek, B. Bolt, ds. H. ten Brinke, J. Bronsema, ds. J.P.D. Groen, ds. Th.J. Havinga, ds. R.C. Janssen, ds. J.P. Kruijer, W. Kuipers, prof. dr. G. Kwakkel, ds. P.K. Meijer, H.S. Nederveen-Van Veelen, ds. J. Plug, mw. E.J. Urban, prof. drs. K. Wezeman en ds. R. van Wijnen. Verder zijn aanwezig van het bureau BBK mevr. G.A. Enter-Hindriks en mevr. A. Hagg-de Jong. Een speciaal welkom is er voor br. J. van Dijk die samen met deputaten en de mensen van het bureau de organisatie van de buitenlandweek voor zijn rekening genomen heeft.

Introductie

Prof. drs. K. Wezeman, voorzitter van deputaten BBK, introduceert het rapport. Het lijkt een zakelijke opsomming, maar relaties zijn nooit emotioneel. Integendeel. De opdracht van deputaten brengt hen dicht bij het wereldwijd vergaderende werk van Jezus Christus. Wat je dan tegenkomt is voor mensen niet goed voorstelbaar. Tegen alle verdrukking in brengt Hij mensen bijeen die Hem willen aanemen. Soms in goed georganiseerde verbanden, met een heel eigen geschiedenis, soms in kleine moedige groepen, waar de betrokkenheid en de inzet je beschaamt. Je komt in gebieden waar op eens blijkt dat de oude papieren van de kerk daar door verdrukking heen bewaard zijn gebleven. Dan is er blijdschap bij de wederzijdse herkenning.

De relaties lopen allemaal verschillend en in een eigen tempo. Het is een breed palet aan kerken dat in het rapport aan de orde komt. Dat vraagt van deputaten elke keer weer een verantwoorde afweging. De rode draad die door het werk heen loopt is: Christus vergadert zijn kerk – tot aan de eindtijd. Wij niet. Maar misschien wil Hij ons wel inzetten. En als je je ingeschakeld weet, vraagt dat nederigheid, willen dienen. Dat is iets anders dan de GK zien als het centrum van de wereldkerk!

Het werk, aldus Wezeman, vraagt veel van deputaten: reizen, verslagen maken, bespreken, inleven in de andere culturen, kennis opdoen. Dan kraakt het wel eens. Daarom zijn, waar mogelijk, ook niet BBK-ers met kennis ter plaatse ingeschakeld. Dank aan God dat er in de verslagperiode geen ongelukken zijn gebeurd.

Hij stipt, mee naar aanleiding van de schriftelijke vragen, nog drie punten aan. Allereerst moet met verdriet vastgesteld worden dat de relatie met de kerk op Sri Lanka naar het oordeel van deputaten moet worden beëindigd. Er is veel in geïnvesteerd in de afgelopen jaren, maar zonder echt resultaat. Wel zal er een persoonlijke betrokkenheid blijven. Ten tweede stellen deputaten met dankbaarheid voor om met een tweetal kerken, een in Kenia en een in Brazilië, een zusterkerkrelatie aan te gaan. Beide worden aanbevolen in de liefdevolle aandacht van de synode. Tot slot: gedurende de verslagperiode kon het kwartaalblad, *Lux Mundi*, regelmatig verschijnen. Het tijdschrift ondervindt veel weerklank en waardering. Ter versterking van de redactie wordt gezocht naar iemand uit de kringen van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Bespreking

De concrete voorstellen rond zusterkerkrelaties komen in andere artikelen aan de orde. Wel zijn er een paar punten van algemene aard die de aandacht vragen. Er bestaat een lijst van zusterkerken en een lijst met contacten. De definitie van de eerste lijst is helder, maar dat geldt niet voor de contacten. Die criteria lijken wat grofmazig. Kunnen we daarmee echt uit de voeten? Hoe ga je om met enkele kerken, die nog geen verband vormen? Kan er geen fasering aangebracht worden, een soort tussencategorie? Zodat je samen ook het avondmaal kunt vieren? Dat zou wellicht ook de mogelijkheid openen voor kleinere verbanden of enkele gemeenten om (voorlopig) te participeren in de ICRC.

Een ander punt betreft de concentratie. De kerkelijke relaties doen wel wat denken aan de internet-vriendensite Hyves: vrienden van vrienden worden jouw vrienden. Is het zinvol om te investeren in ver weggelegen landen of kunnen we ons beter concentreren op Europa. Deputaten lijken die kant wel uit te willen, maar er ligt geen concreet voorstel in deze richting. De overige internationale contacten kunnen dan onderhouden worden via het platform van de ICRC. Een andere afgevaardigde vult de gedachte nog concreet aan met voorbeelden uit met name Oost-Europa. Vanuit deze streken is niemand ter synode. Moeten we constateren dat we wat deze landen betreft de slag een beetje verloren hebben ten opzichte van bijvoorbeeld pinkstergroeperingen?

Deputaten geven in reactie aan dat de concentratie op Europa wel aan de orde is. De facto trekken de GK zich steeds verder terug uit andere delen van de wereld. Denk in dit verband ook aan de Europese conferentie die belegd is en die een vervolg krijgt in november van dit jaar. Maar deze concentratie betekent niet dat je de zusterkerkrelatie met de andere kerken wereldwijd laat schieten of over laat aan de ICRC. De contacten binnen deze organisatie dragen een ander karakter. Het zijn verschillende netwerken, die naast elkaar bestaan.

Dat de definitie van contacten grofmazig is, is juist. Het zijn alle contacten die er zijn en die niet onder een zusterkerkrelatie vallen. In het verleden is wel geprobeerd hierin fasering aan te brengen, maar dat blijkt in de praktijk niet te regelen. Dat behoeft overigens op geen enkele wijze een intens samengaan in de weg te staan, zeker niet als het gaat over gezamenlijke avondmaalsviering, kanselruil etc.

Wat betreft de contacten met Oost-Europa. Er zijn diverse contacten, soms op persoonlijk, soms op gemeentelijk, soms op organisatorisch vlak. Denk aan Letland, Rusland, Polen, Hongarije e.a.. Lang niet alles wat daar gebeurt en wat deputaten bezig houdt is hier ter synode aan de orde. Er is ook nog veel onbekendheid met de vele christelijke groeperingen die er in Europa zijn. Het is vaak moeilijk in te schatten wat voor ' vlees er in de kuip zit'. Maar het hart van deputaten ligt wel in deze landen, ook al zijn er dan nog geen officiële relaties. Waar mogelijk worden contacten ondergebracht bij een gemeente of een groep mensen. Via de EuCRC proberen we hierin verder te komen, ook door de groepen uit de landen onderling met elkaar in gesprek te brengen.

De in dit artikel genoemde besluiten zijn met algemene stemmen aanvaard.

Artikel 120

20-06-2008

Benoeming deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Op voordracht van het moderamen benoemt de synode de volgende deputaten betrekkingen buitenlandse kerken:

contacten in Europa, Noord-Amerika		
<i>primi</i>	<i>aftredend</i>	<i>secundi</i>
A.P. Feijen, Barneveld	2017	E.J.J. Griffioen, Amersfoort
W. Kuipers, Hatterm	2011	J.M. Batteau, 's-Gravenhage
D. Velvis, Groningen	2017	
P.P.H. Waterval, Hoogland	2017	
K. Wezeman (s), Haren	2011	
R. van Wijnen, Ureterp	2011	

contacten in Azië (incl. Indonesië), Australië en Nieuw-Zeeland		
J. Bronsema, Amersfoort	2017	Mw. E.H. Bolt, Utrecht
J.P.D. Groen, Wezep	2014	J.J.G. Bouwman, Hoogland
K. van der Linden-van der Velden, Veenendaal	2017	H.J. Leskens, Hatterm
H.S. Nederveen-van Veelen, Berkel	2017	
M.H. Oosterhuis, Ede	2011	
J. Plug, Hoogezand-Sappemeer	2017	

contacten in Afrika en Spaans- of Portugees spreken landen

Th.J. Havinga, Zuidlaren	2011	E. Brink, Waddinxveen
T.J. Karelse, Capelle a/d IJssel	2011	D.J. de Jong-Pel, Houten
J.P. Kruiger, Oud-Zuilen	2011	P.W. van der Kamp, Zwolle
J.M. van Leeuwen, Ede	2017	
P.K. Meijer, Hardenberg	2011	
Mw. E.J. Urban, Zwolle	2014	

Artikel 121

28-05-2008 e.v.

Ontmoeting en begroeting buitenlandse afgevaardigden

Van 28 tot en met 31 mei vindt de zogenaamde 'buitenlandweek' plaats. Gedurende die vier dagen krijgen de 29 afgevaardigden van de buitenlandse kerken gelegenheid om de synode toe te spreken. Verder wordt een tweetal onderwerpen besproken. In de eerste plaats de binding aan de belijdenis, naar aanleiding van de *Balans*, zoals die gepubliceerd is door deputaten kerkelijke eenheid. Daarnaast wordt een eerste ronde gehouden over het onderwerp M/V in de kerk. De buitenlandse bijdragen aan de bespreking van beide punten staan vermeld bij de onderwerpen zelf. Op de eerste avond van de ontmoeting zijn van de Christelijke Gereformeerde Kerken prof. dr. H.G.L. Peels en ds. C.A. den Hertog aanwezig.

Uit het buitenland heet de synode de volgende broeders welkom (de volgorde is conform de chronologische volgorde waarin de kerken het woord tot de synode richten):

Free Church of Scotland (FCS)	Rev. Iver Martin
Reformed Churches of East Africa in Kenya (RCEA)	Rev. Samson Eturote Akoru Rev. Musa Kipkorir Kapkong Maina
African Evangelical Presbyterian Church in Kenya (AEPC)	Rev. J.M. Mutemi Rev. D. Mathuva
Free Church of Scotland (Continuing) (FCC)	Rev. David S. Fraser
Presbyterian Church of Korea (PCK-K)§	Prof. Haemoo Yoo Rev. SungBok Kim Rev. JungChul Choi Mr. JungKyum Kim
Orthodox Presbyterian Church (USA) (OPC)	Mr. Mark T. Bube Rev. Dr. L. Anthony Curto
Die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (GKSA)	Prof. Dries du Plooy Dr. C.J. Smit
Free Reformed Churches in South Africa (VGKSA)	Rev. Pieter Boon
Iglesia Reformada en Venezuela (IRV)	Rev. César Rodríguez Mr. Carlos Bello
Reformed Presbyterian Church, North East India (RPCNEI)	Mr. L. Kiemlo Pulamte
Free Reformed Churches of Australia (FRCA)	Rev. A. Veldman, Mr. A.C. Breen
Canadian Reformed Churches (CanRC)	Rev. Jack Moesker Rev. James Visscher Rev. Frank Dong (adviseur Canadese delegatie)
Reformed Presbyterian Church of Ireland (RPCI)	Rev. Malcolm Ball
Evangelical Presbyterian Church of Ireland (EPC)	Rev. Andrew J. Lucas

Iglesias Reformadas en España (IRE)	Rev. José de Segovia Barrón
Reformed Church in Japan (RCJ)	Rev. Tomohiro Ishihara
Reformed Churches of New Zealand (RCNZ)	Rev. Dirk J. van Garderen
United Reformed Churches in North America (URCNA)	Rev. Dick Moes

De preses begroet hen met de volgende woorden:

Broeders en zusters, in het bijzonder de afgevaardigden van diverse kerken in het buitenland,

Het is ons een grote vreugde u hier te mogen ontmoeten.

Al bent u lang niet de eerste gasten van over de landsgrenzen.

In de eerste eeuwen van onze jaartelling al kregen onze voorouders óók bezoek.

Vanuit het Zuiden trokken verkondigers van het Evangelie naar deze streken.

Kort na 300 kom je in het Zuiden van ons land al kerken en bisschoppen tegen.

Vanaf 680 komen uit het Westen nieuwe verkondigers. Overzee. Onder andere uit Ierland.

Onze vaders en moeders, onbekend met God en zijn geboden, mochten van Jezus Christus horen.

Een geschenk van God! Zoals Hij in liefde naar ons, hier in Nederland, heeft willen omzien.

Want het was óveral: heidendom.

Heidendom dat je nu helaas ook weer overal tegenkomt. De kerkverlating in Nederland is groot.

Velen zeggen het geloof vaarwel. En kiezen publiek voor een leven in strijd met Gods geboden.

Ook als gereformeerde kerken ervaren wij, dat de groei er uit is. En dat de zuigkracht van het leven zonder God groot is. We hebben grote welvaart, het gaat velen materieel goed. Op technisch

en medisch gebied kunnen we geweldig veel. Waar hebben we God nog voor nodig...?

In díe samenleving kerk-zijn, getuige van Christus, is een mooie taak. Maar ook een moeilijke.

We zien het dan ook opnieuw als een geschenk van God juist nu u te mogen ontmoeten.

Wat een bemoediging, alleen al dat u hier bent. Het laat ons zien: God is zijn wereld niet vergeten.

Hij is er en zijn werk gaat door.

Broeders, wij horen graag van u, hoe God bij u aan het werk is.

Om hier, in onze omstandigheden, bemoedigd te worden. Gestimuleerd. Opgescherpt.

Om het vol te houden. Om trouw te blijven. En vooral: om te blijven vértrouwen op God.

Want hebben we daar niet alle redenen toe?

Wij lazten een paar stukjes uit de Openbaring van Jezus Christus aan Johannes.

In de Openbaring geeft de Here commentaar, ondertiteling bij het wereldgebeuren.

In dat commentaar speelt het getal zeven een grote rol.

Na het verbreken van zeven zegels klinken zeven bazuinen. Daarna volgen zeven plagen.

Het blijft niet bij bazuingeschal. Nee, op een gegeven moment is de maat vol. Dan laat God het

niet langer bij waarschuwingen, maar laat Hij de wereld vóelen, wat ze doet als ze haar Schepper

vergeet. Zeven engelen gieten zijn toorn over de aarde uit.

Twee voorbeelden:

- Als de vierde engel zijn schaal uitgiet, ontstaat er een zo grote hitte, opwarming van de aarde,

dat de mensen het niet langer kunnen verdragen. De schepping, de natuur zelf keert zich tegen

egoïstische uitbuiting ervan. We beleven het in ónze dagen.

- Als de zevende engel zijn schaal uitgiet, komt er een aardbeving zó groot dat alle menselijke

bouwsels ineens instorten. Er komt in één keer een eind aan het grote Babylon. Wat is dat Babylon

namelijk? Het is de stad van de mens. De mens die het zelf wel zal maken. De mens die God niet

nodig heeft....

Maar nu iets heel opmerkelijks.

Ik heb Openbaring al vaak gelezen. Maar het was me nog nooit opgevallen.

Wie is het die aan het slot van de Openbaring aan Johannes mag laten zien, waar heel de ge-

schiedenis op uitloopt? Welke engel mag dat doen? Wie je ook verwacht, niet één van die zeven

met de laatste plágen.... Maar laat nu uitgerekend één van díe zeven aan Johannes de grote fi-

nale mogen laten zien, de volkomen vervulling van Gods beloften, Zijn heerlijke toekomst.

Openbaring 21:9 - "Een van de zeven engelen met de offerschalen die gevuld waren met de laatste zeven plagen", hij komt naar Johannes toe om hem iets heel moois te laten zien.

Liet eerst een van de zeven hem een hoer zien, een slechte vrouw, Babylon, nu mag een van dezelfde zeven een bruid laten zien, de vrouw van het Lam, het nieuwe Jeruzalem. Johannes krijgt te zien hoe de stad van de mens uiteindelijk ten onder gaat, om plaats te maken voor de stad van God die altijd blijft.

Dat het door één van de zeven met de laatste plagen gebeurt, laat mij een bepaald verband zien tussen die plagen en de komst van het nieuwe Jeruzalem. Wát leer ik? Door wat die zeven engelen doen, wordt de weg geëffend voor het Koninkrijk dat komt.

Hoe groot het heidendom hier in Nederland ook is, en wat er verder in de wereld ook allemaal gebeurt aan verschrikkelijke dingen – in Birma, China, Darfur – het is God niet uit de hand gelopen en het zal Hem niet uit de hand lopen! Alles verloopt precies volgens zijn plannen.

Onze God is hard aan het werk om zijn beloften waar te maken. Wat mag vooral dát ons allen bemoedigen. De stad komt met twaalf poorten. Met geopende deuren naar alle kanten.

Straks zal de Heer zélf ons welkom heten. Daar waar de bruiloft van het Lam zal worden gevierd.

Wat een toekomst om samen naar uit te kijken. Wat een toekomst om elkaar mee naar toe te nemen. Samen achter Jezus aan. Dat onze ontmoeting deze dagen dáaraan mag meewerken.

Gedurende de vier dagen van ontmoeting krijgen de gasten gelegenheid om de synode toe te spreken. De hierover gegeven samenvatting is een chronologische weergave daarvan. In een later stadium ontvangen de synodeleden nog de groetbrieven van een aantal zusterkerken die niet aanwezig konden zijn. Het betreft hier de

- Gereja-Gereja Reformasi Di Indonesia - Propinsi Nusa Tenggara Timur (GGRI-NTT)
- Igrejas Reformadas do Brasil (IRB)
- Presbyterian Church of Eastern Australia (PCEA)
- The Presbyterian Free Church (in India) (PFC(CI))
- Presbyterian Free Church Council, Kalimpong (Noord-Bengalen) (PFCC)
- Presbyterian Church in the United States (PCUS)
- Gereja-Gereja Reformasi Calvinis (GGRC - NTT)
- Evangelical Presbyterian Church in England and Wales (EPCEW)

Free Church of Scotland

Namens de Free Church of Scotland voert ds. Iver Martin het woord. In zijn bijdrage zet hij de woorden van de Here Jezus uit Matteüs 9 centraal. We lezen daar dat Jezus om zich heen keek en de mensenmenigte zag, en dat hij medelijden met hen voelde, omdat ze uitgeput waren en hulpeloos, als schapen zonder herder. En Hij zei toen tegen zijn leerlingen: *De oogst is groot, maar er zijn weinig arbeiders. Vraag dus de eigenaar van de oogst of hij arbeiders wil sturen om de oogst binnen te halen.*

Als kernwoorden neemt hij daar uit: Medelijden, visie en gebed. Dezelfde God die in Genesis 1 zag dat het goed was, ziet nu, in de persoon van Jezus, een wereld verloren in zonde. En hij heeft medelijden. Een innerlijke bewogenheid die activiteit tot gevolg heeft: en krachtige bediening om de mensen te leren over het Koninkrijk van God. Worden ook wij, zo vraagt de predikant zich af, tot medelijden bewogen voor de wereld om ons heen? Als nooit tevoren moet de westerse wereld de stem van God horen en door die kracht zullen levens veranderd worden.

Geloven we daadwerkelijk nog dat het evangelie een 'kracht Gods tot behoud' is, zoals Paulus zegt? Of zijn we ontmoedigd door wat we zien. Kijk naar wat Jezus doet. Hij zendt de leerlingen op pad, zeker, maar het eerste wat Hij wil dat ze doen is bidden. Hier herinnert de Heer ons eraan dat het werk van het evangelie een grote plaats moet hebben in ons gebed, persoonlijk en als kerk. En omdat God dit gebed in ons hart legt zal Hij ons horen en ons gebed verhoren en zijn koninkrijk zal verbreed worden. Dat Nederland en Schotland ook gehoor mogen geven aan het evangelie zoals het uitgaat als gevolg van uw en ons gebed. God zegene uw werk.

Ds. R. ter Beek dankt ds. Iver Martin voor zijn woorden. Het is goed zusters en broeders in het geloof te ontmoeten en te ervaren hoe breed het werk van de Here Jezus Christus is opgezet.

Hij is er dankbaar voor dat de predikant de kerken herinnert aan de manier waarop de Here Jezus naar de mensen van zijn tijd keek: met de ogen van de hoop. Hij zag hen niet als mensen die bestemd waren voor de ondergang. Hij zag ze als een akker die aan de oogst toe is.

Het doet in het bijzonder goed dat u niet alleen de wereld als geheel, maar ook ons eigen werelddeel niet maar als een oude, bedorven en zieke man ziet. Samen met andere gereformeerde kerken in Europa zien we dit werelddeel als een akker die wacht op het evangelie, een stuk van de wereld waaruit God mensen wil redden.

Tot slot dankt Ter Beek voor de broederschap en samenwerking en spreekt van harte de hoop uit dat de Here in deze samenwerking zijn Geest aan het werk wil zetten.

Reformed Churches of East Africa in Kenya

Namens de Reformed Churches of East Africa in Kenya (RCEA) spreekt rev. Musa Kipkorir Kapkong Maina.

Hij spreekt zijn blijdschap erover uit dat twee afgevaardigden van zijn kerken hier aanwezig kunnen zijn. Sinds een aantal jaren al vragen de RCEA om een zusterkerkrelatie met de GK. Hij dankt de synode dat deze relatie nu aangegaan kon worden. Beide kerken staan op dezelfde grondslag: de Bijbel, zoals samengevat in de drie oecumenische belijdenisgeschriften.

Hij spreekt de hoop uit dat deze kerkelijke relatie tot zegen zal zijn in de uitoefening van de bediening van het Woord en het vasthouden aan de Schrift. Ook in Kenia komen de moeilijke vragen op de kerk af, zoals bijvoorbeeld de positie van de vrouw in de kerk. Het recente geweld in Kenia vroeg van de kerken ook evangelie met de daad: het voeden van vluchtelingen. Hij dankt De Verre Naasten voor de hulp hierbij geboden.

Ds. Wisselink begint zijn antwoord in het Swahili, dé taal van Centraal-Afrika: Bandugu jambo enu! Niko na furaha sana juu ya tuko pamoja. Tuko na umoja mu Yesu Christu! In de tijd dat hij in Congo woonde was Kenia min of meer als een paradijs voor de buurlanden. Vele buitenlanders stuurden hun kinderen naar de internationale school in Nairobi. Het was dan ook triest te horen hoe politiek geladen geweld in het land uitbrak begin dit jaar. In veel kerken in Nederland is gebeden voor het land en de kerken daar. Het maakt ons extra dankbaar dat er vertegenwoordigers van de kerken ter synode zijn.

In Afrika, aldus Wisselink, is Hoofdstuk 8 van het boek Handelingen een belangrijk hoofdstuk. Daaruit blijkt dat na Azië, Afrika het eerste werelddeel is dat met het evangelie werd bereikt. Later kwam het evangelie via Europa naar Zuid-Afrika, en zendelingen vanuit dat land stichtten in 1910 de RCEA. Nu telt de RCEA ongeveer 25.000 leden, verspreid over 400 plaatselijke kerken. De zusterkerkrelatie is nu officieel. Mogen de kerken samen groeien in kracht en geloof en in liefde, door Jezus Christus. Wende na Bwana! Twende pamoja na Bwana!

African Evangelical Presbyterian Church in Kenya

Voor de African Evangelical Presbyterian Church in Kenya (AEPC) spreekt rev. J.M. Mutemi. Het verheugt de AEPC om samen te zijn met de GK en de andere broeders bij deze zeer bijzondere gebeurtenis, als leden van één familie, om getuige te zijn van de bespreking van zaken die de groei van de kerk van onze Heer Jezus Christus raken, de kerk waarvan beide kerken deel uit mogen maken. De AEPC blijft de geest van de gereformeerde leer liefdevol hooghouden ondanks de vele beproevingen die zij doormaakt. De wetenschap dat er elders broeders zijn, geeft moed. Hij dankt de GK voor de concrete ondersteuning die wordt verleend, onder andere het Tei Wa Yesu gezondheidscentrum, het Trinity Bible Institute (Muruu) en de 'na de verkiezingen-hulpverlening'. Hij doet de oproep als broeders een eenheid te vormen en eensgezind werk te maken van de opdracht het evangelie te verkondigen, biddend voor elkaar, zoals Jezus van ons vraagt.

Mevr. E. Urban beantwoordt ds. Mutemi (en richt ook het woord tot de andere afgevaardigden uit Kenia) en gaat in op de vraag waarom er nu sprake is van een zusterkerkrelatie in plaats van een broederkerkrelatie. Daar zal wel een taalkundige reden voor zijn, maar sinds vandaag kan ik, aldus

mevr. Urban, als een echte zuster het woord tot u richten. De zusterkerkrelatie laat zien dat de kerken elkaar over en weer erkennen als kerken van Jezus Christus, dankbaar dat ze deel uit mogen maken van die ene wereldomvattende kerk van God.

Ze wijst op de verschillende culturen waarbinnen de GK en de kerken in Kenia leven. Is het dan wel zinvol een zusterkerkrelatie te hebben? Wat kun je voor elkaar betekenen? Maar bedenk dat het Woord van God niet voor een groep of voor een cultuur is. Bovendien zien we de laatste jaren de culturen zich steeds meer vermengen in een globaliserende wereld. En dan wordt snel helder dat we voor dezelfde vragen komen te staan, dezelfde uitdagingen: wat betekent het, kerk te zijn en het woord te verkondigen, in deze tijd, in deze context.

De verschillen tussen de kerken vormen op één punt wel een gevaar: het verschil in welvaart. De zogenaamde rijke wereld kan zo gemakkelijk denken de zaken wel volgens zijn manier te kunnen regelen. Geld is macht. En dat kan ook gelden voor de kerken uit het Westen, die zich zomaar superieur kunnen voelen: wij regelen dit wel even. Welnu, dat kunnen de kerken niet! Meer dan ooit is het van belang vast te stellen dat arm én rijk volstrekt afhankelijk zijn van God. Die afhankelijkheid, van de GK en van de kerken in Kenia, dient de relatie te kenmerken. Dan kunnen ze leren van elkaar, ervaringen uitwisselen, samen met God op weg gaan. Ze nodigt daarom de kerken van harte uit deel te nemen aan de discussies op de synode, met name wanneer het gaat over de positie van de vrouw in de kerk.

Free Church of Scotland (Continuing)

Rev. David S. Fraser voert het woord namens de Free Church of Scotland (Continuing). Hij spreekt zijn dank erover uit dat de GK de Free Church (continuing) erkent in een volledige zusterkerkrelatie. Naar zijn gevoel is meer uitwisseling van wezenlijke zaken tussen de Nederlandse en Schotse kerken nodig in deze tijd.

Hij wijst op de crisis die zich uitbreidt over de westerse wereld en die in het bijzonder in Schotland gevoeld wordt: de dreiging dat de kinderen opgeslokt worden door een negatieve en corrupte cultuur. Schotland heeft niet het voorrecht van christelijk onderwijs. Dat hebben de Schotten te danken aan een blunder van de Schotse kerken in 1872 toen zij hun scholen overgaven aan beloften van politici, dat zij voor christelijk onderwijs zouden zorgen. De Schotse kerken zouden bij de GK in het krijt staan als die zouden kunnen helpen om te zoeken naar een herstel van deze fout.

In andere werelddelen zien we deze fout niet gemaakt worden. Hij wijst op Oost-Zambia, waar een zendingsgeest heerst en mensen erop uit gestuurd worden om het Evangelie te verkondigen in Mozambique, Angola, Zimbabwe en Namibië. Er worden christelijke scholen gesticht in Malawi. Is dit niet een duidelijke vervulling van de waarheid zoals die wordt verwoord in zondag 21 van de Heidelbergse Catechismus?

Hij benadrukt de woorden: "in eenheid van het ware geloof!" Laten we de alles overwinnende waarheid van Christus niet prijsgeven of daarmee marchanderen; door deze waarheid bouwt Jezus zelf Zijn kerk en zal Hij die bouwen. Hij spreekt de wens uit dat de Here de besprekingen van de Synode zegent en dat de vergadering voort gaat in de wetenschap dat uw "arbeid niet tevergeefs is in de Here."

Prof. G. Kwakkel herinnert in zijn antwoord aan het bezoek dat hij bracht aan de kerken in Schotland in 2006. Wat opviel was de inzet voor zending en evangelisatie, ondanks de geringe krachten die de kerken hebben. Die inzet is in Nederland even nodig, ook al zitten er hier christenen in de regering. Hij memoreert de teleurstelling voor de kerk dat de ICRC haar niet als lid aanvaardde. Maar het standpunt van de ICRC, nl. dat je als kerken geen recht moet zoeken bij ongelovigen, delen de GK. Vormen juist de punten waarop ds. Fraser wijst, nl. de negatieve cultuur waaraan de kinderen zijn blootgesteld en de verdere secularisatie, geen redenen een andere weg te zoeken? Laten we elkaar daarin helpen. Laten we samen een zijn, een in het ware geloof, dat moet het hart van de relatie zijn met de GK en met andere kerken die Zijn naam belijden.

Presbyterian Church of Korea

Hierna is het woord aan ds. SungBok namens de Presbyterian Church of Korea. In de ontmoeting met andere afgevaardigden uit alle delen van de wereld leven we onszelf in, aldus ds. SungBok, in

het beeld dat we afgevaardigden zijn uit het Verre Oosten op de Generale Synode van Dordrecht in 1618.

De Heer gebiedt in deze wereld te leven, maar waarschuwt tegelijkertijd om niet door haar te worden ingekapseld. Het is een zware missie om deze opdracht te blijven vervullen op een goed uitgebalanceerde manier. U bent omringd door een postmoderne maatschappij die u verre van genegen is. Maar de God van het verbond houdt zijn belofte door Zijn kinderen van generatie tot generatie te behouden.

De zusterkerken in Korea gaan voort met de hulp van onze Vader tegen de aanvallen van de Satan. De laatste paar jaren moesten we vechten tegen vele fouten en tekortkomingen in de Kosin Universiteit, vooral binnen de Medische Faculteit.

Vele sektarische bewegingen bedreigen het welzijn van de kerk, maar in het Woord en gebed weten we hen succesvol het hoofd te bieden. Er zijn conflicten in de Senaat van het Theologische Seminarie maar de vrede wordt hersteld. We zijn ook kwetsbaar voor allerlei vormen van secularisme. Geen enkele werkelijk gereformeerde christen ontkomt aan dit gevaar.

Ds. SungBok wenst de synode wijsheid en kracht van de Heilige Geest toe, speciaal bij de onderwerpen rondom de positie van de vrouw en kerkelijke eenheid. Van oudsher kent Korea diaconessen, maar zij hebben geen leidinggevende taak. Maar de verwachting is dat ook in Korea deze discussie gevoerd zal moeten worden. Het zorgvuldige onderzoek dat binnen de GK gedaan is zal ook voor Korea zeker van nut zijn. En wat betreft de kerkelijke eenheid vragen de Koreaanse kerken om een gerichte poging te doen de eenheid van de Geest te bewaren door de samenbindende kracht van de vrede (Ef. 4:3). Moge de Hemelse God de GK helpen bij deze inspanning!

In zijn beantwoording herinnert ds. Oosterhuis aan het feit dat de Kosin kerken in Korea, afgezien van de Nederlandse emigrantenkerken, de oudste zusterkerk van de gereformeerde kerken in Nederland is. Aanvankelijk stonden de contacten sterk in het teken van materiële hulp en hulp in de opleiding van voorgangers die door onze kerken werd geboden. Maar dit heeft niet geleid tot een afhankelijkheidsrelatie. De Kosin kerken hebben zich sterk ontwikkeld en we mogen met hen een gelijkwaardige zusterkerkrelatie oefenen waarin sprake is van wederkerigheid. In dit verband citeert hij dr. Jonggil Byun uit Cheonan, die tegenover hem uitsprak, dat de Koreaanse kerken van de Nederlandse het Woord kunnen leren, terwijl omgekeerd de Nederlandse kerken van de Koreaanse het gebed kunnen leren.

Orthodox Presbyterian Church

Namens de Orthodox Presbyterian Church richt mr. M.T. Bube het woord tot de vergadering. Ondanks de moeiten en uitdagingen waarmee de OPC zich geconfronteerd ziet blijft de kerk zich verheugen in de zegeningen die God schenkt. Eind 2007 passeerden wij de 28.800 leden en het aantal gemeenten – in de Verenigde Staten, Ontario (Canada) en Puerto Rico -, bereikte de 320. Het percentage aanwezige gemeenteleden tijdens de ochtenddiensten op de dag van de Heer ligt net iets boven de 81%.

Mr. Bube wijst op het wereldwijde zendingswerk van de OPC in China, Ethiopië, Haiti, Japan, Korea, Quebec, Suriname, Oeganda en de Oekraïne (samen met PCAm) – een nieuw gebied is Uruguay. Voor één zendingsveld vraagt hij bijzondere aandacht: wilt u bidden voor de heiligen in Eritrea, nu de werkers daar niet aan de slag kunnen.

Relaties met andere kerken gaat de OPC – vanwege de tijd en kosten ermee gemoeid - slechts aan met kerken die geografisch dicht bij de OPC liggen, of met wie een relatie om inhoudelijke redenen of gezien de geschiedenis van de OPC wenselijk is. De GK valt in die laatste categorie. Andere kerken die een relatie met ons zoeken worden aangespoord lid te worden van de ICRC en zo in een relatie van “oecumenisch contact” te komen met de OPC.

Mr. Bube geeft aan dat de OPC zich wel zorgen maken over de ontwikkelingen binnen de GK. Al voor de synode van Amersfoort-Centrum is gesproken over de wijze van omgaan met de leer van de Schrift, zoals die naar voren kwam in het rapport van deputaten huwelijk en echtscheiding. Het rapport van deputaten man/vrouw in de kerk geeft opnieuw aanleiding tot zorg. Voorzichtig uit de spre-

ker de vrees dat de GK haar profetisch geluid in de wereld om haar heen aan het verliezen is. Vragen die naar aanleiding van de rapporten opkomen zijn bijvoorbeeld: Gaat de Bijbel alleen over de openbaring van God, of is het de openbaring zelf? Is de toepassing door de Apostel Paulus van de Schrift in zijn Nieuw Testamentische brieven ook openbaring, of is het slechts een voorbeeld van hoe de Schrift toegepast moet worden? Zijn er “nieuwe, onvoorziene situaties die niet rechtstreeks aangeduid worden in de Bijbel” (is er inderdaad iets nieuws onder de zon)? Plaatst God zijn dierbaren inderdaad in ethische situaties waarin geen vluchtroute bestaat, zodat zij enkel kunnen kiezen tussen het minste van twee kwaden? Werkt de Heilige Geest vandaag buiten de Schrift om?

De OPC, aldus Bube, zoeken niets anders dan het beste voor u, en bevelen u in de handen van Degene die reeds voor u gestorven is.

Prof. Wezeman spreekt zijn erkentelijkheid uit aan het adres van de broeders van de OPC dat zij toch de mogelijkheid hebben gezien deze synodevergadering te bezoeken. Hij zegt ervan overtuigd te zijn dat de betrokkenheid op en bewogenheid met onze kerken van de OPC als uitkomst van liefde voor het kerkvergaderend werk van onze Here Jezus Christus moet worden gezien. De inspanning die de OPC zich wilt getroosten om met de GK inhoudelijk mee te leven maakt wel een beetje beschaamd. De inbreng op punten van discussie binnen onze kerken waarderen de GK zeer, ook al is er niet direct volledige overeenstemming. Er blijkt uit dat de OPC een kerkelijke relatie serieus neemt en niet één van slechts uiterlijk vertoon. De OPC probeert oprecht de GK te bepalen bij de onverkorte waarheid van de Schrift. Met de OPC willen ook de GK zich binden. Maar aan Gods Woord alleen, zoals onze belijdenissen dat Woord ook naspreken. De norm is dezelfde, de uitwerking ervan in beleid of uitspraken soms verschillend. Wat is het dan een zegen als je de betrokken inbreng van je broeders mag horen.

Wezeman spreekt de hoop uit dat het proces om tot een zusterkerkrelatie te komen met kracht zal worden voortgezet. Wij hebben elkaar nodig om de Naam en de Glorie van onze Heiland in deze wereld hoog te houden. Geve de Here Zijn zegen op onze wederzijdse inspanningen.

Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika

Dr. C.J. Smit spreekt voor die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika. Door de jaren heen is er meer dan alleen vriendschap ontstaan tussen de GKSA en de GK. De eenheid in de Here dringt ertoe op elkaar toe te zien en elkaar in liefde te omarmen. Hij wenst de synode een gezegende bijeenkomst toe. Mogen de besluiten genomen worden in gehoorzaamheid aan de Here, tot verheerlijking van Zijn naam.

Hij wijst op de totstandkoming binnen de GKSA van een geografische kerkelijke structuur van classes en particuliere synoden. Vorig jaar is voor het eerst in deze samenstelling vergaderd. De eerste generale synode zal worden gehouden van 5 tot 17 januari 2009 in Potchefstroom. Hij nodigt de GK van harte uit daar vertegenwoordigd te zijn.

Deze synode zal tevens het feit gedenken dat de GKSA 150 jaar bestaan. Op 14 januari zal de bijeenkomst van de synode geheel in dat teken staan. Aansluitend aan de vergadering, 19 en 20 januari, wordt een internationale conferentie belegd onder de titel: *Gereformeerde identiteit wêreldwyd*. Hij vraagt de synode tot slot de kerken in Zuid-Afrika in het gebed te gedenken om, volgens het Bijbelse woord, “die dinge te mag onderskei waarop dit werklik aankom” (Fil. 1:10). Dit is dan ook het gebed van de GKSA voor deze vergadering.

Vrije Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika

Ds. P. Boon vertegenwoordigt de VGKSA. Wie aan Afrika denkt, denkt gauw aan de prachtige natuur, een land waar de schepping nog onbedorven is. Die streken zijn er ook, maar er is ook een heel andere werkelijkheid. Nee, er zijn geen vulkanen – en aardbevingen komen ook niet voor. Maar, overdachtelijk gesproken, komen in het land de continentale platen van de Eerste en de Derde wereld bij elkaar. Rijk en arm en andere sociale contrasten vormen een makkelijke bron voor spanningen en conflicten. Het aantal doden door alleen aids en misdaad bedraagt inmiddels 200.000 per jaar. Naar verhouding zijn dat veel meer slachtoffers dan er in Nederland gedurende de Tweede Wereldoorlog vielen. Je mag daarom de jonge republiek gerust een getraumatiseerde samenleving noemen. In deze omstandigheden probeert de VGKSA kerk te zijn – en aids en criminaliteit gaan haar niet

voorbij. Als je iets leert in Zuid-Afrika is het dat je je vertrouwen niet moet zetten op dit leven. De kerken zijn klein in aantal, maar sterk missionair gericht, bemoedigd door het Woord van de Here aan Gideon dat de kracht niet in het getal zit, maar in de afhankelijkheid aan God.

De secularisatie vreet, net als in Zuid-Afrika, ook in Nederland om zich heen. Zal de GK, zo vraagt Boon zich af, in staat blijven als een reine bruid voor Christus te staan? De zuigende kracht van wat de Catechismus noemt de duivel, de wereld en ons zondige hart is geen Nederlands privilege, maar wordt ook in Zuid Afrika gevoeld. Hij spreekt daarom de wens uit dat we elkaar tot een hand en een voet mogen zijn en blijven, ons het evangelie niet schamend. Hij sluit zijn woorden af met verzen 11-13 van 2 Kor: Overigens, broeders, weest blijde, laat u terecht brengen, laat u vermanen, weest eensgezind (...).

Beide Zuid-Afrikaanse broeders worden beantwoord door ds. H. ten Brinke. Eerst richt hij het woord tot dr. Smit. Hij wijst op het feit dat we nu anders bij elkaar zitten met de GKSA dan in 2002, toen er de teleurstelling was dat de synode van Zuidhorn het voorstel tot een zusterkerkrelatie afwees. Amersfoort-Centrum kon wel besluiten die relatie aan te bieden en in 2006 kon de synode van de GKSA dat aanbod aanvaarden. Opmerkelijk is dat de GKSA in Nederland 3 zusterkerken hebben nu: de GK, de CGK en de NGK. Omgekeerd hebben de GK er twee in Zuid-Afrika. Deze situatie, aldus ds. ten Brinke, houdt voor allen een opdracht in. Immers, we kunnen ons er nooit bij neerleggen dat in één land twee of zelfs drie kerken naast elkaar bestaan, die allemaal op de grondslag van de gereformeerde belijdenis willen staan. Vaak is het niet gemakkelijk om in eigen land verder te komen. In Nederland blijkt dat in de relatie met de NGK – in Zuid-Afrika in het elkaar zoeken van VGKSA en GKSA. Hij vraagt daarom aan de GKSA om zich in te leven in de situatie in Nederland. Wellicht kunnen er adviezen gegeven worden om bestaande impasses te doorbreken. Vanuit Nederlandse zijde is er de bereidheid om te participeren in het Afrikaanse overleg. Daarnaast worden we geconfronteerd met dezelfde vragen rondom bijvoorbeeld hermeneutische kwesties. Een gemeenschappelijke conferentie daarover lijkt nu nog niet mogelijk. Wellicht dat die mogelijkheid zich in de toekomst wel voordoet.

Ten Brinke prijst de moed van de GKSA om de verschillende culturen die binnen de kerk aanwezig zijn nu onder te brengen in een kerkverband. Geen afzonderlijke vergaderingen meer, maar een geografisch georiënteerde organisatie. Het is indrukwekkend om te zien dat de Geest in staat blijkt om verschillende culturen bij elkaar te brengen: één Heer, één geloof, één kerk.

En we prijzen uw moed om dit proces in te gaan.

Hij bedankt ds Boon voor zijn woorden. Dat de VGKSA bemoedigd wordt door het voorbeeld van Gideon bemoedigt op haar beurt de GK in Nederland: onze kracht ligt niet in aantallen, maar in onze afhankelijkheid van God. Dank voor dat voorbeeld! De sterke missionaire oriëntatie maakt jaloers, aldus Ten Brinke: zoveel groeiende kerken, op weg naar instituering, op verhoudingsgewijs een bescheiden aantal plaatselijke kerken! Dat in een maatschappij die vergeven is van moord, berovingen en ander geweld. Hij wenst de kerken toe dat ze werkelijk kunnen leven en werken in de wetenschap dat ons leven hier uiteindelijk nog maar de voorbereiding is op het eeuwige leven – zoals wij dat in Nederland ook steeds voor ogen moeten houden, in een maatschappij waar het leven helemaal maakbaar en verzekeraar lijkt te zijn. Hij onderstreept de wens dat de kerkelijke relatie niet alleen een kwestie zal zijn van beleefde formaliteiten, maar inhoudelijk gevuld gaat worden. Graag nemen de kerken desgewenst deel aan een tripartiete overleg met de GK, VGKSA en de GKSA.

Tot slot. De VGKSA is ondertussen meer een Afrikaner kerk geworden en is het Nederlandse karakter aan het verliezen – en dat is een goede ontwikkeling. Maar de GK blijven de VGKSA kennen als een speciale zuster, door langdurige banden met haar verbonden, in het gemeenschappelijke geloof.

Iglesia Reformada en Venezuela

Ds. César Rodríguez groet de synode namens de Iglesia Reformada en Venezuela (IRV). Hij gaat in op de politieke situatie in zijn land nu Chavez daar aan het bewind is. Dat houdt onder andere in een nieuw curriculum voor de scholen, dat de socialistische ideologie bevat. De bewering die aan de basis daarvan ligt is: de staat moet het onderwijs zo sturen dat het soort burger wordt gevormd dat nodig is voor het type republiek dat we willen bereiken. Wij weten, als christenen, dat elk soort socialisme, wat het ook is, humanistisch is en het idee van God verwerpt. De IRV neemt geen positie in,

tegen of voor Chavez. Zij draagt iets heel anders uit, namelijk het Koninkrijk van God, door een gereformeerde visie op de wereld.

Hij wijst verder op de vijf redenen waarom in het verleden de kerken uit Venezuela een zusterkerkrelatie zijn aangegaan met de GK: de confessionele reden, de historische, de reden van samenwerking, de corporatieve reden, met name in de relatie met Curaçao en de preventieve reden. Daarbinnen zijn verschillende fases doorlopen, via contacten op BBK-niveau en hulp via DVN tot een echte zusterlijke relatie. Dat is voor de IRV een wezenlijk en bijbels principe. Jezus schiep, door het werk van Zijn kruis, een nieuwe mensheid. Er bestaan geen verschillende lichamen van Christus, maar één. We vormen één volk dat toegang heeft tot de Vader door één en dezelfde Geest.

Rodriguez spreekt verder de dank uit dat de zusterkerken via DVN de theologische opleiding blijven steunen, ondanks aanvankelijke aarzeling. Er wachten meer dan 20 nieuwe kandidaten (uit Venezuela en Curaçao) om hun studie in april 2009 te starten, als God het wil.

Ds. P.K. Meijer verwoordt de blijdschap van de GK uit dat de IRV nu al voor de derde keer ter synode aanwezig is. Hij gaat in op de preventie reden die de IRV noemde voor het hebben van een zusterkerkrelatie. Deze brede visie is zichtbaar in de moeite die de IRV doet om te zorgen voor een volgende generatie gereformeerde kerkleiders die het orthodoxe karakter van de kerken willen bewaren. Daarom is een instituut opgericht – waarvoor u, met beroep op de zusterkerkrelatie – terecht een beroep deed op hulp vanuit de GK.

De aanwezigheid van de IRV hier op de synode beschouwt Meijer als een les voor de GK. De IRV is een klein gereformeerd kerkverband in vergelijking met het GK. Maar aantallen tellen niet, alsof een groot kerkverband belangrijker is dan een klein. Nee, we zijn gelijk voor het Hoofd van de Universele Kerk. Dat is de manier waarop de GK naar u moeten kijken, als partner-kerken, met veel respect, omdat ze geconfronteerd wordt met ernstige gevaren, waaronder het chavisme. De IRV kiest voor het 'calvinisme'. Niet voor de staat, maar voor het Koninkrijk van God.

De IRV verdienen de gebeden van alle gereformeerde kerkgemeenschappen van over heel de wereld. De GK wensen de IRV de Geestelijke kracht toe om sterk te staan teneinde Jezus Christus te eren als de echte Soevereine Koning van Venezuela. De slogan moet niet zijn 'Vaderland, socialisme of de dood', maar 'Vaderland, Christus of de dood'. Zo begrijpen de GK ook de ijver voor kerkplanting overal in het land en de ijver voor de training van meer mannen voor de bediening van het Evangelie.

Reformed Presbyterian Church of North East India

Namens de Reformed Presbyterian Church of North East India spreekt Mr. L. Kiemlo Pulamte. Hij memoreert het moment dat de kerk in India in 1996 een verzoek indiende voor een zusterkerkrelatie. Het totaal aantal leden was toentertijd amper 5000. Maar mee door de steun van DVN kon een school worden gesticht, een belangrijk centrum van waaruit zendingswerk verricht werd. Toen er etnisch geweld ontstond in 2003 konden door de hulp van DVN duizenden gered worden. De hulp tijdens de hongersnood vorig jaar is ook van grote betekenis geweest.

Hij geeft aan graag nog veel meer te willen noemen om de blijdschap en vreugde te laten zien voor het feit dat de GK de financiële kracht van zijn kerk is. Speciale aandacht besteedt hij aan de contacten en persoonlijke bezoeken van de zusters uit de Gereformeerde Bijbelstudie Bond onder leiding van Mw. Ria Nederveen, en later andere groepen. Zij hebben de vrouwengroepen die bekend staan als Women Missionary Society sterker gemaakt. De bemoediging was zowel geestelijk als met betrekking tot het zendingswerk. Zij hebben zelfs een kleermakerscentrum opgestart in Churchandpur in 2006. Zo'n 30 vrouwen zijn inmiddels in dit centrum getraind en de vijfde groep komt er nu aan. Het is ons gebed dat de christelijke jongeren, uit India zowel als uit Nederland, contact met elkaar leggen en elkaar bemoedigen en sterken in hun geestelijk leven en opdracht.

De eerste visie van de RPCNEI bij het stichten van een kerk is om de kerk een missionaire kerk te maken; dat blijft vandaag ook nog speerpunt in het beleid. De Bijbel zegt: "Wat ons drijft is de liefde van Christus, omdat we ervan overtuigd zijn dat één mens voor alle mensen is gestorven, waardoor alle mensen zijn gestorven, en dat hij voor allen is gestorven opdat de levenden niet langer voor zichzelf zouden leven, maar voor hem die voor de levenden is gestorven en is opgewekt" (2 Kor. 5:14-15). Als kerk zijn de RPCNEI er van overtuigd dat wij niet voor onszelf maar voor anderen leven.

Br. B. Bolt staat in zijn beantwoording stil bij de intensieve broederschap die er bestaat en de samenwerking op verschillende gebieden. Hij acht de manier waarop de zusterkerkrelatie gestalte krijgt een voorbeeld van hoe het zou moeten en kunnen gaan. Nederland mag dan steun geven, maar de GK hebben veel geleerd van de kerk in India. Lessen die weer in andere projecten gebruikt konden worden.

Vanaf het begin zijn de GK onder de indruk geweest van het kerkelijk leven: de activiteiten, het werk onder de jeugd, de vrouwenactiviteiten. Wat hem bijzonder trof, aldus Bolt, was het feit dat elk kerklid op vrijdagavond 10 procent van het voedsel dat gekocht was voor de volgende week naar de kerk bracht om zo een zendeling te onderhouden. Zeer indrukwekkend.

Deze en andere voorbeelden zijn een stimulans om de steun aan u voort te zetten, zeker ten behoeve van het mooiste onderdeel van dat werk, gereformeerde, Bijbelse prediking. De groei van de kerk in India is verbazend. Moge God de kerk in India blijven zegenen.

Free Reformed Churches of Australia

Voor Nederland is de stap van India naar Australië niet zo ver. Het woord is vervolgens dan ook aan ds. A. Veldman van de FRCA. Gedurende de afgelopen 10-15 jaar waren er in de meeste gevallen afgevaardigden van de GK op de synode in Australië, terwijl andersom de kerken uit Australië zoveel mogelijk hebben getracht op de synodes in Nederland aanwezig te zijn. Dat is goed. Dat contact voorkomt vaak misverstanden. Dat is speciaal ervaren toen er, in de aanloop naar de synode van Amersfoort-Centrum, vanuit Australië verontrusting werd uitgesproken over de inhoud van diverse rapporten. In de uiteindelijke besluiten zijn diverse van deze opmerkingen teruggevonden. Daar zijn de FRCA dankbaar voor. Het geeft ook goed aan hoe de kerken elkaar tot een hand en een voet kunnen zijn. Daarmee is overigens niet alle verontrusting weggenomen, zoals kan blijken uit de besluiten van de synode van West Kelmscott 2006. Daar lag ook het verzoek van de GK (hersteld) om een zusterkerkrelatie aan te gaan. Hoewel een aantal zorgen met hen wordt gedeeld, wees de synode dit verzoek af. Verder onderzoek werd nodig geacht – en de stelling van de GK dat de GK valse kerken waren geworden, kon niet worden gedeeld. Integendeel. In datzelfde besluit stelde de synode dat het de eer en goede naam van onze Nederlandse zusterkerken wil verdedigen.

Met de meeste besluiten van de GS Amersfoort-C kunnen de kerken in Australië wel leven, maar wel hebben de deputaten opdracht gekregen om de ontwikkelingen rondom de thema's *Vierde gebod en zondag*, *huwelijk en echtscheiding*, *liturgie (met name de grote hoeveelheid Liedboekliederen)*, *het openstellen van de beide sacramenten voor militairen* kritisch te blijven volgen. De zorgen daarover zijn niet weggenomen. Een laatste punt betreft de contacten met de NGK. De FRCA wil u op het hart binden dat u aandringt op de noodzaak binnen de NGK van binding aan Gods Woord, zoals dat beleden wordt in de drie formulieren van Eenheid, en ook dat u aandringt op de juiste plaats van de Kerkorde om independentisme tegen te gaan.

Maar in het algemeen is er dankbaarheid voor de manier waarop de FRCA en de GK op deze punten verder konden komen. Veldman spreekt de hoop uit dat de kerken samen verder willen optrekken in dezelfde richting en dat de besluiten die deze synode zal nemen uitgaan van ditzelfde verlangen.

De grootste zorg van de FRCA betreft wat gezien kan worden als een nieuwe manier van hermeneutisch denken. Deze manier van denken kwam al naar voren in het deputatenrapport van 2005 over huwelijk en echtscheiding, als het zegt dat de gemeente, geleid door de Heilige Geest, ook mag berusten in andere redenen voor echtscheiding dan die welke de Bijbel expliciet noemt. Wij ontkennen niet dat de Heilige Geest de kerk leidt bij het toepassen van de Schriftuurlijke norm, zo lang het resultaat niet ingaat tegen wat de Schrift leert.

In het rapport van uw deputaten voor kerkelijke eenheid en het rapport van de deputaten met betrekking tot vrouwen in de kerk die ter tafel liggen, vinden wij een tendens om niet meer bij het Woord te beginnen en vandaar uit te beslissen hoe men moet leven, maar precies het tegenovergestelde, waarbij het uitgangspunt is het leven van mensen, om vandaar uit het Woord te overwegen.

Het voorstel van deputaten kerkelijke eenheid om de betrekkingen met de NGK naar een ander niveau te tillen stuit in Australië op onbegrip. Hoe kunnen de GK de contacten intensiveren, terwijl ze

weten hoe de binding aan de belijdenis functioneert en de NGK de ambten voor de vrouwen hebben opengesteld? De FRCA vraagt daarom de synode om het minderheidsrapport van de deputaten kerkelijke eenheid aan te nemen, dat veel evenwichtiger is en waarschuwt om niet voorwaarts te stomen in onbekende wateren.

Kort staat Veldman nog stil bij de GK. Hij dringt er bij de GK op aan om contact te blijven zoeken met deze broeders en zusters en ze niet te vergeten. Toen hij eerder deze maand hun synode bezocht, herinnerde hij hen aan het beroep dat de GK op hen gedaan hebben. De FRCA heeft er bij de GK op aangedrongen met dit beroep te werken. Hij eindigt zijn toespraak met de bede dat de Here door zijn Geest de synode wijsheid en moed zal geven om pal te staan voor de waarheid.

Ds. Plug beantwoordt de broeders uit Australië. Hij zet zijn speech in met dank te brengen aan het continent voor de introductie van Promite in zijn gezin. Een combinatie van zout en zoet – zeer geschikt als broodbeleg. Een eerste kennismaking ermee is meestal onplezierig, maar er komt een moment dat je niet zonder kunt leven.

Datzelfde kan gezegd worden van de waarschuwingen van de FRCA. Veel toehoorders zullen van nature dat niet plezierig vinden. Wellicht reageren ze zelfs wat allergisch. Maar dit is de korte termijn reactie. Maar de Bijbel leert ons helder: op termijn geeft het een rijke oogst, vgl. Hebr. 12: 11. Dat we er niet aan willen is het gevolg van de menselijke natuur: de zonde. Luisteren naar vermaning is vrucht van de Geest.

De kerken uit Australië kwamen ter synode niet met lege handen. Het huiswerk was gedaan en de bijdrage aan de discussie was inhoudelijk. De GK heeft de zorg geproefd en kan er zijn voordeel mee doen. Maar de boodschap was zoutig. Geen zout in open wonden, maar integendeel, een pittig woord vanuit de oprechte intentie de GK te houden in het spoor van wat Jezus zei: Gij zijt het zout der aarde.

Tegelijkertijd, aldus Plus, willen de GK wat meegeven naar Australië: een zak zoute drop. Want wat Plug opvalt is dat de discussie een zekere eenzijdigheid vertoont. De FCRA is er beter in hun zorgen richting de GK te uiten dan in het samen met de GK nadenken over de uitdagingen waarvoor deze tijd ons stelt. Zijn de FCRA bereid om ook hun zwakheden, met de GK, onder ogen te zien? Laten de GK en de FRCA vooral samen op weg zijn, in een wederzijds partnership.

Canadian Reformed Churches

Van Australië gaat de reis naar Canada. Namens de CRC voert ds. J. Visscher het woord. Hij wijst op de unieke historische band tussen de CRC en Nederland. Veel van de oudere leden zijn in Nederland geboren. Maar er is een nieuwe generatie gekomen, voor wie het Nederlands een vreemde taal is, evenals de Nederlandse cultuur. Het zijn Noord-Amerikanen geworden.

De Canadese kerken zijn rijk gezegend, aldus Visscher. Maar met die zegen komt ook een verantwoordelijkheid mee: het brengen van het evangelie wereldwijd. De CRC is werkzaam op Irian Jaya, in Indonesië en Brazilië. Van meer recente datum zijn de activiteiten in China, Haïti, Mexico, Papua, and Rusland.

Inmiddels is het land Canada verder gesecculariseerd en hebben veel kerken de orthodoxie achter zich gelaten en de vrijzinnigheid omhelsd. Dat dient ons extra alert te maken niet zelf deze richting in te slaan of ons te laten opslokken door de heersende cultuur.

Sinds de Generale Synode van Smithers 2007 hebben deputaten, aldus Visscher, een andere opdracht. De mogelijkheid is geopend voor deputaten om meer pro-actief ook commentaar te leveren op rapporten die op meerdere vergaderingen dienen van zusterkerken. Van deze mogelijkheid maakt de spreker gebruik om namens zijn kerken speciale aandacht te geven aan bepaalde hermeneutische kwesties die in de rapporten aan de orde zijn, vanuit de gedachte dat zusterkerken elkaar tot een hand en een voet dienen te zijn, in een open en eerlijk gesprek. Waar de CRC zich met name zorgen over maakt zijn de contacten met de NGK, vanwege de kwestie van de binding aan de belijdenis en het rapport vrouwen in de kerk. In de bijdrage aan de discussie op deze punten is daar uitvoeriger op ingegaan. Ook vraagt Visscher zich af waarom Prof. Harinck zijn uitspraken gedaan in het interview niet terug heeft moeten nemen.

Hij dringt er bij de GK op aan om samen met de CRC en de andere leden van de ICRC te blijven staan in het 'meest heilig geloof'. Dat geloof is gegrond op de Bijbel en beleden in de Drie Formulieren van Eenheid. Wanneer dat geloof in botsing komt met de cultuur om ons heen, dienen we de

Bijbel te laten spreken, profetisch, en niet ons geloof en belijden aan te passen aan die cultuur. Juist in deze tijd is het te meer nodig om pal te staan voor de erfenis van de Reformatie. Mogen ook de discussies tijdens deze vergadering Zijn naam verheerlijken en de internationale banden versterken.

Ds. R.C. Janssen beantwoordt de Canadese afgevaardigden en benadrukt de nauwe banden die er bestaan. Wie nauw verbonden zijn, zullen ook dicht op elkaars huid zitten. Dat is goed, mits de relatie er een is van liefde en omgeven door trouw. En dat is onze relatie. U hebt ons in uw hart gesloten, en wij u in het onze. Een moeder-dochter relatie, zo voelt het vaak. Maar een volwassen dochter kan in een gesprek onder gelijken kritisch zijn op moeder.

Hij spreekt zijn dank erover uit dat de CRC de moeite heeft willen nemen het gesprek aan te gaan. De CRC schroomt niet ons te waarschuwen. Wees ervan verzekerd dat de GK ook willen luisteren. Het feit dat tijdens deze buitenlandweek van de synode alle ruimte gemaakt is om de zusterkerken te laten spreken is daar het bewijs van.

In Canada wordt, aldus Janssen, soms zeer negatief over de GK gesproken. Hij bedankt ds. Vischer, hoofdredacteur van *Clarion* (te vergelijken met de Nederlandse *De Reformatie*) voor de evenwichtige wijze waarop in dat blad voorlichting is gegeven over de GK: sympathetisch-kritisch. In interkerkelijke relaties gebeurt het vaak maar al te snel dat men een oordeel uitspreekt zonder de partijen echt te horen. En zo heeft God zijn volk niet geboden met de eer van onze naaste om te gaan. Moge de Here, besluit Janssen, de beide kerken doen wandelen in zijn wegen, elkaar vasthoudend bij het pand hen toevertrouwd.

Reformed Presbyterian Church of Ireland

De Reformed Presbyterian Church of Ireland wordt vertegenwoordigd door ds. M. Ball. Hij spreekt zijn waardering uit voor het blad *Lux Mundi* dat met plezier gelezen wordt. Ook was hij blij met de EuRCR die vorig jaar in Soest gehouden werd. Die conferentie was zeer bemoedigend en het deed goed om te horen hoe kleine Gereformeerde kerken in de verscheidene landen van Europa gevestigd worden.

Hij verwijst naar Handelingen 16 om het blijvend belang van zendingswerk in Europa te onderstrepen. Onder Gods genadevolle voorzienigheid mocht Europa het hoekje van de wereldbol worden waar het evangelie het wijdst verspreid is geraakt en de maatschappij het diepste doordrong. Maar momenteel

is Europa een donker continent. In veel landen gelooft minder dan 1% van de mensen echt in de Heer Jezus. De ravage aangericht door het communisme is te zien in het Oosten. Overal, maar vooral in het westen, heeft secularisatie de overhand – een moderne vorm van heidendom.

Zo'n 20 jaar geleden, voordat Ball naar Frankrijk ging, was een invloedrijk boek "Frankrijk ... Vergeten Zendingveld." Dat is nog steeds waar, maar, aldus Ball, we mogen het uitbreiden tot "Europa ... vergeten Zendingveld." De tragedie is dat slechts zeer weinigen de nood hier kennen. Radicale Islamitische fundamentalisten zijn volijverig bezig de geestelijke leegte te vullen. Waar zijn de Christenen? Waar zijn de Gereformeerde Christenen?

Volgend jaar hopen we de geboorte van Calvijn te herdenken. Onder Calvijn werd Genève het centrum van grote zendingsondernemingen – vooral voor Frankrijk, maar ook voor Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Brazilië, Italië, Polen en Hongarije. Wie een Calvinist is, heeft zending in zijn hart als zorg. Het is mijn gebed, aldus Ball, dat Europa in toenemende mate deel uitmaakt van die zorg.

Evangelical Presbyterian Church of Ireland

Namens de Evangelical Presbyterian Church of Ireland groet rev. Andrew J. Lucas de synode. Er wordt dezer dagen veel gesproken over een moeder-dochter relatie, maar Ierland is toch de bakermat van het christelijke geloof in Nederland. Van grote waarde acht hij de komst met enige regelmaat van jongeren naar Ierland voor enkele jaren. Dat heeft de gemeente versterkt – en maakt de banden tussen Nederland en Ierland nog hechter.

De secularisatie grijpt nu ook in Ierland snel om zich heen, op vele terreinen, van winkels die open zijn op zondag tot het verdwijnen van het christelijk karakter van de scholen. In deze veranderde context probeert de EPCI een blijvend getuigenis af te geven.

Een helder geluid, getrouw aan de Westminster Confession. Hij spreekt de wens uit dat ook de GK deze standaard hoog zullen houden. Een geloof en getuigenis, gebaseerd op Gods Woord – en op Gods Woord alleen. Hij zegt de zorgen die vanuit Australië en Canada uitgesproken zijn over de koers van de GK te delen. Hij dringt er daarom bij de synode op aan te luisteren naar hun wijze raad.

Ds. R. van Wijnen beantwoordt de beide vertegenwoordigers uit Ierland. Tegenover ds. Lucas verwoordt hij de dankbaarheid voor de trouw van een kleine kerkgemeenschap als de EPC aan Gods Woord, met verwijzing naar het Woord van de Here Jezus tegen de gemeente van Philadelphia in Openb. 3: 8. Indachtig de regen in Ierland wijst hij op het vergelijking die in Jesaja 55 wordt getroffen. Zoals de regen de aarde doordrenkt en de aarde vruchtbaar maakt, zo zal het Woord in Ierland gesproken niet leeg tot God weerkeren. Moge de EPC door deze gedachte bemoedigd worden. Richting ds. Ball geeft Van Wijnen aan onder de indruk te zijn van het feit dat zo'n oude Ierse gereformeerde kerk zo jeugdig actief is in missionair werk. Ook voor Nederland kwam het evangelie uit Ierland. Hij dankt voor de goede relatie die we met de RPCI mogen hebben en spreekt de hoop uit dat we elkaar weer zien tijdens de eerstvolgende Europese Conferentie, die in november 2008 weer in Soest zal worden gehouden. Hij eindigt zijn toespraak met een Ierse zegen:

May the roads rise to meet you,
may the wind be always at your back,
may the sun shine warm upon your face,
the rains fall soft upon your fields.

Van Wijnen voegde daaraan toe: or whatever may happen in our lives and our churches and until we meet again may God hold you in the hollow of his hand.

Iglesias Reformadas en España

'Spanje is anders', met deze slagzin waarmee generaal Franco ooit reclame maakte, begint namens de Iglesias Reformadas en España ds. José de Segovia Barrón zijn bijdrage. Er is inmiddels veel veranderd. Spanje is koploper in Europa als het gaat om sociale veranderingen en met Nederland het enige land in Europa waar het homohuwelijk wettelijk geregeld is. Het derde land in Europa als je kijkt naar het aantal scheidingen. Met andere woorden: Spanje is allang geen traditioneel katholiek land meer. In enquêtes zijn er velen die zich wel katholiek noemen, maar niet in God geloven! Slechts 400.000 Spanjaarden zeggen dat ze protestants zijn.

Religie is er genoeg in Spanje, maar wat nodig is is evangelie. De veranderingen die zich hebben voorgedaan in de Spaanse samenleving zijn niet te wijten aan het ontbreken van moreel- of godsdienstonderwijs; ze zijn te verklaren uit de afwezigheid van het werk van Gods Geest in het leven van zo velen. Maar de kerk is niet een laatste conservatief bolwerk van de goede zeden. De Kerk is een gemeenschap van zondaars. De kerk is geroepen om de genade van God te verkondigen aan mensen die hun fiasco erkennen tegenover God. Het is waar dat we maar met weinig zijn, onbetekend, in zo'n groot land als het onze, maar: we hebben een groot Evangelie! En het behaagt God om in deze zwakheid zijn kracht te laten zien. Het is een wonder dat er een Kerk is in Spanje.

Deputaat T. Karelse beantwoordt de woorden van ds. José de Segovia Barrón. Veel van wat in Spanje aan de hand is binnen het land en in de (katholieke) kerk kan ook gezegd worden van Nederland. Dan kun je wel eens moedeloos raken over het gebrek aan resultaat op je werk, maar het gaat niet om het effect dat wij achterna jagen, maar om het effect van Zijn Woord. Paulus schrijft daar duidelijk over aan de Kolossenzen. Het Woord van genade, de boodschap van de waarheid, die zal de ogen openen. En hij spreekt niet over methodes of menselijke inspanningen! Het Woord alleen heeft de kracht levens compleet te veranderen. Wie zich overgeeft aan dat Woord zal blijven groeien in genade.

Het is jammer dat de kerken in Spanje zoveel moeilijkheden ondervinden. Dat doet verdriet. Maar verheugend is de loyaliteit en het verantwoordelijkheidsgevoel van de voorgangers, niet alleen ten gunste van hun eigen gemeente, maar ook ten gunste van andere gemeenten, ondanks de grote afstanden die afgelegd moeten worden.

De grote betekenis van genade is dat God ons liefheeft, onvoorwaardelijk. Dat maakt ons sterk in Jezus Christus. Dan kunnen we klein zijn in getal, maar, met een kleine woordspeling, tot Collos-aal, groot voor Hem. In Nederland zijn we ervan overtuigd dat God aan het werk is in Spanje. ¡Qué Dios os bendiga!

Reformed Church of Japan

Vanuit het verre oosten voert ds. Tomohiro Ishihara namens de Reformed Church of Japan het woord. Hij spreekt dank uit jegens de Heer die de kerkelijke broederschap tussen de RCJ en de GK in Nederland vruchtbaar geleid heeft.,

Hij kenschetst de RCJ als een kerk die de Westminster Confession aanvaardt en ook instemt met andere gereformeerde belijdenissen. In het bijzonder bestaat er veel waardering voor de Heidelbergse Catechismus. De kerk in Japan heeft veel profijt gehad van Nederlandse gereformeerde tradities. Ds. Yoshikazu Makita, de vroegere directeur van het theologische seminarie in Kobe, heeft aan de Theologische Universiteit in Kampen gestudeerd van 1979 tot 1981. Professor Yasunori Ichikawa, de huidige directeur van het seminarie, heeft gestudeerd op het Calvin Theological Seminary in de USA. Zo leren de kerken nog steeds van Nederlandse gereformeerde tradities en zullen dat blijven doen in de komende tijd.

In 2006 vierde de RCJ haar 60^e verjaardag. Sinds 1946 heeft de Heer de kerken gezegend, en de RCJ heeft nu ongeveer 140 gemeentes. Maar we kampen nu ook met een aantal problemen; om er enkele te noemen: toekomstige oecumenische relaties, de verkiesbaarheid van vrouwen voor de ambten van predikant en ouderling, en de vraag hoe we het Evangelie kunnen overbrengen aan ongelovigen in een dialoog zonder compromis. Het percentage christenen is in Japan maar één procent van de bevolking. Bidt alstublieft voor RCJ. Zij wil de weg gaan die God voor haar heeft bereid en Jezus Christus gelovig en liefdevol volgen door de genade en kracht van de Heilige Geest.

In zijn beantwoording wijst ds. Oosterhuis op het unieke van de relatie die de gereformeerde kerken in Nederland met de RCJ mogen hebben. De RCJ kent alleen zusterkerkrelaties met kerken met wie ze een missionaire relatie hebben. Daarom noemen ze de relatie die ze met onze kerken hebben een fraternal relation. Intussen beschouwen wij deze relatie als een zusterkerkrelatie. Bijzonder in de relatie is de consultatie van onze kerken door de RCJ bij hun opeenvolgende declarations of faith, waarin de gereformeerde belijdenis wordt geactualiseerd. Bijzonder is ook de waardering die de RCJ kent voor de Geneefse psalmen. Deze kleine kerken in het moderne en tegelijk pagane land Japan verdienen het hartelijk meelevende en de voorbede van de GK.

Reformed Churches of New Zealand

Ds. Van Garderen van de Reformed Churches of New Zealand begint zijn bijdrage met een kort overzicht van de geschiedenis van de kerk – het is de eerste keer dat de RCNZ vertegenwoordigd zijn op de synode. De federatie is ontstaan in 1953, toen jonge emigranten de kerk stichtten. De gemiddelde leeftijd van de eerste kerkenraad van Christchurch was 21. Afkomstig als ze waren van verschillende gebieden in de wereld hebben ze de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Westminster Confession – met de Heidelbergse Catechismus en Dordste Leerregels naast elkaar gepast als 4 formuleren van eenheid. De vierde gemeente die zich aansloot had een Presbyteriaanse achtergrond. Een boeiende en uitdagende tijd. In de laatste 15 jaar zijn nog veel christenen uit heel andere culturen lid geworden, uit onder andere Korea, Zuid-Afrika en China. Zo ontstond een mix, een prachtige mengeling van verschillende tradities, door Gods genade buitengewoon gezegend.

Hij vertelt dat de gereformeerde (calvinistische) aanwezigheid in het land heel beperkt is. De traditionele protestantse kerken in de Engels sprekende wereld (Anglicaans, Presbyteriaans, Methodist) zijn zowat helemaal weg gevallen. De kerken die dan nog doorleven doen dit door zwaar te leunen in de richting van de charismatische beweging. Een vriend noemde eens de Gereformeerde leer, ‘the best kept secret in NZ’. Tijdens zijn aanwezigheid op de synode vertelde ds. Plug dat er ook in Nederland zijn die de kerk verlaten en evangelische richtingen kiezen. Hij nodigde de RCNZ uit om haar ervaringen met GK te delen. Zo leren we van elkaar en weten we dat de zusterband veel waarde heeft. Zuster-zijn betekent voor de RCNZ: samen gehoorzaam zijn, samen echt kerk van Christus willen zijn. Van Garderen spreekt dan ook het geloof uit dat de kerken werkelijk zusters zijn – al zijn de RCNZ dan maar een heel klein zusje vergeleken met de GK.

Echt participeren in de Nederlandse discussies zal de RCNZ niet, aldus Van Garderen. De onderwerpen waarop de buitenlandse kerken hun inbreng kunnen leveren zijn niet de onderwerpen waarmee de kerken in Nieuw-Zeeland bezig zijn. Waar de relatie wel in tot uitdrukking komt is in de zending en het diaconale werk. Hier mag en moet er partnership zijn waar en wanneer het mogelijk is. Het werk van DVN is belangrijk voor de RCNZ en moet verder ontwikkeld worden: denk aan landen zoals Papua Nieuw Guinea, India en aan het verzorgen van radio-uitzendingen. Hij spreekt de hoop uit dat er nog meer en nog hechtere samenwerking komt – vooral via ICRC. Van de volgende conferentie van de ICRC zal de kerk in Nieuw-Zeeland gastheer zijn in 2009, Christchurch. De kerken zien er naar uit u en de andere zusterkerken daar te ontmoeten.

Ds. Plug wijst in zijn antwoord op die vreemde vogel in Nieuw-Zeeland: de kiwi. Raar beest, loopt op zijn kop, vanuit ons perspectief gezien. Maar het doet zijn ding, de dingen die kiwi's doen. Soms gaat de kiwi op reis en vindt zichzelf terug, omringd door andere vreemde vogels, vogels, die haar haar zuster noemen. Maar wat ze er precies mee bedoelen? De kiwi is bescheiden. En de GK mag dan misschien een forse vogel zijn – misschien vergeten zij wel eens dat het niet hun ding is, maar dat Hij aan het werk is. Misschien kan de kiwi de GK daar af en toe eens aan herinneren.

De RCNZ is een emigrantenkerk, waarvan de leden levende getuigen zijn van het evangelie in hun nieuwe omgeving. Maar tegelijkertijd hebben ze het oog gericht op dat betere vaderland dat voor hen bereid is. Dat is iets wat de RCNZ en de GK elke dag opnieuw moeten leren, dat we vreemdelingen en bijwoners zijn. Mensen, samen op reis – tot het reizen gedaan is. Hij nodigt de RCNZ uit deze ervaring met de GK te delen. Hij vraagt Van Garderen bij terugkeer in Nieuw-Zeeland die andere kiwi's te groeten en hen te vragen de GK te blijven opdragen in de gebeden.

United Reformed Churches in North America

De laatste die het woord voert is ds. Dick Moes van de United Reformed Churches in North America. De URC zijn ontstaan voor het merendeel als een afsplitsing van de Christian Reformed Church in North America. Daar groeide steeds meer de overtuiging dat de Schriften anders gelezen moesten worden dan voorheen. Er kwam steeds meer aandacht te liggen op, bijvoorbeeld, Paulus als mens dan op Paulus als instrument van de Heilige Geest. Dus, wat hij toen over de positie van de vrouw schreef was zo cultuurgebonden dat het niet meer geldig was voor vandaag. Het duurde dan ook niet al te lang meer of alle kerkelijke ambten werden opengesteld voor zowel mannen als vrouwen. Dat mocht in Paulus z'n dagen niet, maar dat mag vandaag wel.

De United Reformed Churches zijn in gesprek met de Canadian Reformed Churches. De laatst gehouden synode in Shererville heeft die eenwording wel wat moeilijker gemaakt. Er lijkt op dit moment nog niet het nodige draagvlak te bestaan voor eenwording.

De URC zijn dankbaar dat de GK hen als ware kerken hebben erkend en een zusterkerkrelatie hebben aangeboden. Maar de URC hebben die nog niet aan u aangeboden. De laatst gehouden synode heeft wel besloten om kerkelijk contact aan te gaan.

Het is de URC niet ontgaan dat de eigentijdse reflectie op de vragen die nu op de kerken afkomen en de veranderingen die dat met zich mee heeft gebracht tot behoorlijke spanningen heeft geleid in de GK. Die spanning is te proeven in de rapporten over man/vrouw in de kerk en in het rapport van deputaten kerkelijk eenheid, waar het gaat over de contacten met de NGK.

Die spanning die u in uw eigen midden beleeft baart velen in de United Reformed Churches zorgen. Mensen hebben zorgen over wat er in uw kerken geleerd mag worden ten aanzien van het vierde gebod en hoe u op een nieuwe manier huwelijk en echtscheiding benadert. Sommigen vragen zich af of u uiteindelijk dezelfde kant op zult gaan als de Christian Reformed Church. Ook wat betreft het open stellen van de kerkelijke ambten voor mannen en vrouwen. Men vraagt zich ook af of uw hermeneutiek uiteindelijk zal gaan lijken als die van de Christian Reformed Church: de schrijvers van de Schriften te veel als mensen zult gaan zien die een cultuurgebonden boodschap hadden voor hun tijd en hen te weinig zult blijven zien als instrumenten van de Geest die dezelfde boodschap hadden voor toen als nu.

U bent uw synode begonnen met een tijd van reflectie over uw gedeelde liefde tot Christus. Dat was een uitstekend begin want als onze kerkelijke identiteit uiteindelijk in Christus ligt, kan alleen uw gedeelde liefde tot Hem uw kerkgemeenschap werkelijk samenbinden.

Ds. R.C. Jansen benadrukt de lange traditie waarin de URC staat: kerkhistorisch gezien gingen onze wegen uiteen in de jaren 1840, toen Afgescheidenen naar Noord Amerika emigreerden.

In de jaren 1990 kwam het tot een breuk binnen de CRCNA. Een spannende tijd was dat, die jaren '90: wat zouden de kerken, die zich hadden afgescheiden, gaan doen? Zich voegen bij de Canadian Reformed Churches? Bij de Orthodox Presbyterian Church? Als onafhankelijke congregationalisten verder gaan? Of een eigen kerkverband? Een groot aantal kerken koos voor het laatste. Want op die manier zou een fusie met een reeds bestaand kerkverband in goede banen geleid kunnen worden. En de noodzaak van kerkverbandelijke eenheid werd door de meesten van u erkend.

Het mag ook bijzonder genoemd worden, dat mensen in de URC ons nauwlettend in de gaten houden. Dat wordt verwacht van kerken die de GK als hun moeder beschouwen. Maar ook bij de URC is er veel belangstelling voor wat ons bezig houdt. Dat is goed. Want God geeft ons aan elkaar als kerken om elkaar te steunen. Dan moet je elkaar kennen. Dan moet je weten wat er in elkaars kerken leeft. De URC zijn kritisch over wat er zich in Nederland afspeelt. Varen de "vrijgemaakten" niet een koers die lijkt op die van de CRC? Namens de GK vraagt Janssen de dingen niet alleen aan te wijzen maar ook om de GK bij de les te houden van wat, volgens de URC, een Schriftuurlijke koers is. Juist daartoe zijn er de kerkelijke contacten.

Omgekeerd weet GK niet veel van wat zich afspeelt binnen de URC. Maar, aldus Janssen, er is wel zorg. Hij wijst dan op het gevaar van gewetensbinding binnen de URC. Het is niet voor niets dat de GK reeds lange tijd bekend staan als "vrijgemaakte" kerken. Dat zijn kerken die willen staan op de grond van de Schrift zoals verwoord in de belijdenissen, maar die ook ruimte geven voor een eigen mening in de niet noodzakelijke dingen. Ook dat is onderdeel van de belijdenis. Hij waarschuwt daarom de URC ervoor niet door te schieten. Verval in de ijver om afstand te nemen van de onscriptuurlijk koers van de CRC niet in een soort van kerkelijk perfectionisme.

Hij vraagt tenslotte ds. Moes de kerken die hij vertegenwoordigd te berichten dat de GK prijs stellen op de aandacht die vanuit de URC aan haar wordt geschonken. Laten we elkaar helpen om scherp te blijven in de zaken die er echt toe doen.

Afsluiting

Ter afsluiting van deze zogenaamde 'buitenlandweek', die door velen als zeer indrukwekkend is ervaren, spreekt de preses woorden van dank

- jegens God die ons deze ontmoeting gaf
- jegens de gasten uit het buitenland voor de verhalen waarin ze ons hebben laten delen, voor hun wijsheid, hun adviezen, hun waarschuwingen - met de belofte dat we daar naar vermogen ook iets mee zullen doen
- jegens de koster en de gemeente van de Koningskerk voor alle extra werk in deze week
- jegens het secretariaat (om dezelfde reden)
- jegens BBK voor de voortreffelijke voorbereiding en organisatie van deze buitenlandweek.

Daarna wenst hij allen de zegen van de HEER en een 'tot ziens in de stad van God'.

"Over die stad lazten we ook bij het begin van onze ontmoeting. Een stad met poorten naar alle kanten. Een stad waar de koningen van de volken al het mooie van hun volk zullen binnendragen. Een stad om naar te verlangen."

De synode en haar gasten eindigden met een gezamenlijk "Amen" op het gebed van Openb.22: "Kom, Here Jezus.

Artikel 122

18-04-2008

Regel 7 voor zusterkerkrelaties

Materiaal:

1. GS Ommen 1993, art. 68, besluit 1;
2. rapport deputaten BBK, notitie: Deelname buitenlandse zusterkerken aan besluitvorming op een generale synode van de GK

Besluit:

in regel 7 van de *Regels voor een Zusterkerkrelatie* (GS Ommen 1993, Acta art. 68, *Besluit 1*) de woorden "als adviseurs" te vervangen door "met adviserende stem".

Gronden:

1. De term 'adviseurs' is gereserveerd voor hoogleraren en andere deskundigen die de synode op deskundige wijze adviseren m.b.t. een zaak (Huishoudelijke Regeling voor generale synoden, art. 3). De uitdrukking "met adviserende stem" geeft aan dat iemand wel spreekrecht maar geen stemrecht heeft ter synode.
2. In het verleden is altijd gesproken van een 'adviserende stem' m.b.t. buitenlandse afgevaardigden (vgl. F. L. Bos, De Orde der Kerk, artikel 86, punt a.).

Dit punt kwam reeds op 18 april aan de orde in verband met de voorbereiding door deputaten BBK van de buitenlandweek.

Het besluit is met algemene stemmen genomen.

Artikel 123

28-05-2008

Verzoek GK Leiden

Voorstel: commissie Overijssel

Materiaal:

brief van de Gereformeerde Kerk te Leiden d.d.12 maart 2008 met verzoek om nadere informatie over een aantal onderwerpen uit het rapport van deputaten BBK.

Besluit:

de GK te Leiden de aanvullende informatie van deputaten BBK te doen toekomen.

Grond:

met deze aanvullende informatie is de brief van de GK te Leiden voldoende beantwoord.

Het besluit is met algemene stemmen genomen.

Artikel 124
ICRC / EuCRC

31-05-2008

Voorstel: deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Materiaal:

1. rapport deputaten BBK.
2. aanvullend rapport deputaten BBK

Besluit 1:

- a. deputaten BBK mogen te allen tijde zusterkerken ondersteunen bij een aanvraag tot lidmaatschap van de ICRC;
- b. deputaten BBK mogen andere contacten ondersteunen bij een aanvraag tot lidmaatschap van de ICRC met verantwoording achteraf aan de generale synode;
- c. goedkeuring achteraf te geven aan deputaten BBK voor het namens de GK voordragen van de volgende kerken als leden voor de ICRC op de conferentie die in 2005 plaatsvond of in 2009 zal plaatsvinden:
 - de Iglesias Reformadas de España (IRE)
 - de Nongo u Kristu u ken Sudan nen Tiv (NKST)
 - de Independent Reformed Churches in Korea (ICRK).

Gronden:

1. De ICRC dient gepromoot te worden als mondiaal ontmoetingsplatform voor gereformeerde kerken;
2. zusterkerken resp. contacten van de GK zijn bij de GK bekend genoeg om gesponsord te worden;
3. de ICRC stelt er prijs op dat er goedkeuring is van een sponsor van de breedste vergadering van een lidkerk.

Besluit 2:

- a. akkoord te gaan met de voorgestelde wijziging voor art. IV.1a van de Constitution van de International Conference of Reformed Churches;
- b. dit te berichten aan het ICRC Interim Committee.

Gronden:

1. de wijziging bevat geen inhoudelijke wijziging van de grondslag van de ICRC maar is formeel gezien wenselijk;
2. de ICRC vraagt om officieel bericht van de meeste vergaderingen van de lidkerken m.b.t. dit voorstel.

Besluit 3:

deputaten BBK op te dragen aan de EuCRC een vervolg te geven zoals in het rapport voorgesteld.

Gronden:

1. interkerkelijke samenwerking is geboden om wereldwijd de naam van Christus hoog te houden;
2. de EuCRC lijkt een geschikte modus om dit vorm te geven binnen Europa.

De besluiten zijn met algemene stemmen genomen.

Artikel 125

29-05-2008

Vertalingen

Voorstel: deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Materiaal:

1. GS Ommen 1993, art. 68, *Besluit 1*;
2. rapport deputaten BBK, Notitie 'Deelname buitenlandse zusterkerken aan besluitvorming op een generale synode van de GK'.

Besluit:

aan art. 10 van de Huishoudelijke Regeling voor generale synoden toe te voegen het volgende: "De synode besluit welke besluiten vertaling behoeven (in samenvatting of in geheel) t.b.v. interkerkelijke contacten. Het moderamen zorgt dat de vertaling tot stand komt."

Gronden:

1. het vertalen van besluiten t.b.v. andere kerken heeft tot nu toe op een ad hoc basis plaatsgevonden. Het nut van de vertalingen is inmiddels duidelijk gebleken. Daarom is het regelen hiervan gewenst;
2. dit is een gevolg van de uitvoeringsbepalingen zoals ingediend door deputaten BBK bij GS Zwolle-Zuid 2008 (Bijlage V), opgesteld na overleg met deputaten VGS en deputaten GSP.

Ter verheldering voegen deputaten in de bespreking toe dat het de bedoeling is dat het moderamen overleg voert met deputaten BBK over welke besluiten vertaling behoeven.

Het besluit is met algemene stemmen genomen.

Artikel 126

31-05-2008

Onderhouden van zusterkerkrelaties

Voorstel: deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Materiaal:

rapport deputaten BBK.

Besluit 1:

deputaten BBK op te dragen de relatie met de hieronder genoemde 29 zusterkerken te onderhouden overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, art. 68.1-2) ten-einde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen.

1. De African Evangelical Presbyterian Church (in Kenia) (AEPC)
2. De Canadian Reformed Churches (CanRC)
3. De Église Réformée Confessante au Congo (ERCC)
4. De Evangelical Presbyterian Church (Ireland) (EPC)
5. De Evangelical Presbyterian Church in England and Wales (EPCEW)
6. De Evangelical Reformed Churches in the Union of Russia (ERCUR)
7. De Free Church of Scotland (continuing) (FCC)
8. De Free Church of Scotland (FCS)
9. De Free Reformed Churches of Australia (FRCA)
10. De Gereja Gereja Reformasi Calvinis (GGRC) / Gereja Gereja Reformasi Musyafir (GGRM)
11. De Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-NTT)

12. De Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Kalbar)
13. De Iglesia Reformada en Venezuela (IRV)
14. De Igrejas Reformadas do Brasil (IRB)
15. De Presbyterian Church of Eastern Australia (PCEA)
16. De Presbyterian Church of Korea (Kosin) (PCK-K)
17. De Presbyterian Free Church Council (Kalimpong) (PFCC)
18. De Presbyterian Free Church of Central India (PFC(CI))
19. De Reformed Church in Japan (RCJ)
20. De Reformed Church in the United States (RCUS)
21. De Reformed Church of East Africa (in Kenia) (RCEA) (zie besluit 2)
22. De Reformed Churches of New Zealand (RCNZ)
23. De Reformed Presbyterian Church in Ireland (RPCI)
24. De Reformed Presbyterian Church of India (RPCI)
25. De Reformed Presbyterian Church of North East India (RPCNEI)
26. De Reformed Presbyterian Church Taiwan (RPCT)
27. Die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (GKSA)
28. Die Vrije Gereformeerde Kerke in Suid-Africa (VGKSA)
29. Nongu u Kristu u Ken Sudan nen Tiv (in Nigeria) (NKST).

Grond:

uit het materiaal blijkt dat de genoemde relaties voldoen aan de doelen die daarvoor gesteld zijn.

Besluit 2:

met de Reformed Church of East Africa (RCEA) een zusterkerkrelatie aan te gaan.

Gronden:

1. De RCEA vertoont de kenmerken van een kerk van de Heer Jezus Christus en voldoet aan de criteria voor een zusterkerkrelatie; dit is bevestigd in verscheidene contacten met deze kerken door de jaren heen;
2. De RCEA heeft het verzoek tot een zusterkerkrelatie aan de GK gedaan en is op zoek naar relaties met gereformeerde kerken, om elkaar te kunnen ondersteunen en van elkaar te leren.

Besluit 3:

- a. met de Igreja Presbiteriana do Brasil (IPB) een zusterkerkrelatie aan te gaan;
- b. deputaten op te dragen de zusterkerkrelatie tot stand te brengen

Gronden:

1. De IPB is al door de GK herkend als ware kerk van de Heer Jezus Christus. Uit de contacten van officiële en officieuze aard van meer dan 10 jaar is gebleken dat de IPB haar strijd voert om steeds meer een confessioneel-gereformeerde kerk te worden;
2. De IPB voldoet aan de criteria voor een zusterkerkrelatie;
3. De CRIE (Comissão de Relações Inter-eclésiásticas) juicht het toe dat de GK besluiten tot het aanbieden van een zusterkerkrelatie.

Besluit 4:

deputaten BBK op te dragen te werken aan het tot stand komen van een zusterkerkrelatie met de hieronder genoemde drie kerken overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, art. 68.1-2) teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen:

1. De Orthodox Presbyterian Church (OPC)
2. De United Reformed Churches (URCNA)
3. De Igreja Presbiteriana do Brasil (IPB). (zie besluit 3).

Grond:

uit het materiaal blijkt dat de genoemde relaties blijven voldoen aan de voorwaarden voor een zusterkerkrelatie en dat het te begrijpen is dat de relatie nog niet tot stand is gekomen.

Bespreking

In de bespreking wordt alleen iets uitvoeriger stilgestaan bij het voorstel een zusterkerkrelatie aan te gaan met de IPB. Ds. Meijer licht namens deputaten het voorstel toe. Er zijn al jaren contacten met de IPB, onder andere via Canada en via de GK te Assen. In 1997 werd een akkoord gesloten voor missionaire samenwerking. Dat betekende voor de IPB een basiserkenning. Daarover is wat misverstand ontstaan omdat de IPB er toen vanuit ging dat dat meteen een zusterkerkrelatie was. Zij hanteerden een minder heldere definitie dan wij.

Daarna zijn de contacten wat verslechterd. In 2000 is er een tripartiete overleg geweest tussen de GK, de IRB (waarmee de GK al een zusterkerkrelatie hadden) en de IPB. De IRB – of een aantal gemeenten ervan - stond wat huiverig tegenover de IPB, aangezien een van de kerken vindt dat de IPB te weinig doet aan het probleem van de vrijmetselarij. Maar de laatste synode van de IRB heeft zich positief uitgesproken over verdergaande contacten met de IPB. Niet onvermeld mag blijven dat de IRB – wetend dat deze synode gehouden zou worden en dat BBK met dit voorstel zouden komen – geen signaal heeft afgegeven moeite te hebben met dit besluit. Bedenk ook dat de IRB maar heel klein is, met slechts 5 preekplaatsen. Dat verband functioneert dus uit de aard der zaak moeilijk, zeker als je bedenkt hoe groot de afstanden tussen de gemeenten zijn.

Besluit 1 is genomen met 1 onthouding. De overige besluiten kregen algemene instemming.

Artikel 127

31-05-2008

Contacten in het buitenland

Materiaal:

1. rapport deputaten BBK;
2. aanvullende rapport m.b.t. verzoek Stichting Steun Reformatie Oostenrijk;
3. brief van Stichting Steun Reformatie Oostenrijk d.d. 8 april 2008 met het verzoek om een zusterkerkrelatie aan te gaan met de Evangelisch Reformierte Kirche WB met bijlagen:
 - a. brief van de Evangelisch Reformierte Kirche WB d.d. 11 februari 2008;
 - b. brief van de Gereformeerde Kerk te Krimpen aan de IJssel d.d. 16 februari 2008.

Besluit 1:

deputaten BBK op te dragen contact te onderhouden met de volgende kerken en instellingen waarover nu gerapporteerd is, alsmede verdere lidkerken van de ICRC, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen waar we elkaar ontmoeten.

1. Baltic Reformed Theological Seminary en Gereformeerde gemeenschappen in de Baltische Staten
2. De Bat Tsion Commissie voor Israel (BTC)
3. De Christian Reformed Church of the Philippines (CRCP)
4. De Church of Central Africa Presbyterian – Harare Synod in Zimbabwe (CCAP)
5. De Église Réformée Confessante au Bénin (ERCB)
6. De Evangelical Reformed Churches of Singapore (ERCS: First en Covenant)
7. De Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Papua)
8. De Iglesias Reformadas de España (IRE)
9. De Igreja Crista Presbiteriana de Portugal (ICPP)

10. De Independent Reformed Church of Korea (IRCK)
11. De Kar El Dobarah Evangelical Church (te Caïro in Egypte)
12. De Presbyterian Church in America (PCAm)
13. De Presbyterian Church of Korea (Hapshin) (PCK (Hapshin))
14. De Presbyterian Church of Uganda (PCU)
15. De Presbyterian Theological Seminary (Dehra Dun, India) (PTS)
16. De Reformed Free Church of the Phillipines (RFCP)
17. De Reformed Presbyterian Fellowship in Myanmar (RPFM)
18. De South Indian Reformed Churches (SIRC)
19. Église Réformée du Québec (ERQ)
20. Églises Réformées Évangéliques Indépendantes en France (EREI)
21. Evangelisch Reformierte Kirche Westminster Bekentnisse (ERKWB) (Oostenrijk en Zwitserland)
22. Evangelisk-Reformerta Kyrkan in Sverige (ERKS) (Zweden)
23. Gereformeerde en Presbyteriaanse contacten in Pakistan
24. Gereformeerde Kerk te Gent ; Christelijke Gereformeerde Kerk te Antwerpen-Deurne (België)
25. Hongaarse Gereformeerde Kerken (HGK), Reformed Presbyterian Church in Central and Eastern Europe (RPCCEE) en andere gereformeerde groeperingen (Hongaars taalgebied)
26. Minsk Reformed Church (Wit-Rusland)
27. Ukraine Evangelical Reformed (of Presbyterian) Church (Oekraïne)

Grond:

uit het materiaal volgt dat het zinvol is met de genoemde kerken en instellingen contact te onderhouden.

Besluit 2:

1. het verzoek van de SSRO, hoewel technisch niet ontvankelijk, te behandelen;
2. de SSRO, de Gereformeerde Kerken te Krimpen a/d IJssel en Vlaardingen en Ridderkerk en de gemeenten van de ERKWB door middel van een brief te berichten
 - a. dat het momenteel niet mogelijk is om een zusterkerkrelatie tot stand te brengen tussen de ERKWB en GK overeenkomstig de GK richtlijnen vastgesteld door GS Ommen 1993; maar
 - b. dat dit onverlet laat dat de gemeenten die samen de ERKWB (willen) vormen gezien worden als kerken van de Heer Jezus Christus, en
 - c. dat het formele contact tussen de GK en ERKWB via de GK's te Krimpen a/d IJssel, Vlaardingen en Ridderkerk loopt;
 - d. BBK op te dragen de gemeenten van de ERKWB namens de synode te informeren over deze besluiten.

Gronden:

1. de "SSRO" is geen kerkelijk orgaan dat verzoeken zoals een formele kerkelijke relatie ter synode kan brengen, het verzoek geniet echter wel de steun van de GK te Krimpen a/d IJssel en kan dus als een kerkelijke zaak beschouwd worden;
2. de kerken te Krimpen aan de IJssel, Vlaardingen en Ridderkerk hebben een relatie met respectievelijk de kerk te Rankweil, te Winterthur en te Neuhofen. De synode juicht het van harte toe dat gemeenten in Nederland de broederschap in Oostenrijk en Zwitserland ondersteunen;
3. de gemeenten die zich aanduiden als ERKWB vormen (nog) geen formeel kerkverband, het beleid van de GS is tot nu toe geweest om in zo'n situatie geen zusterkerkrelatie aan te gaan;
4. het zou een ongewenst precedent scheppen als deputaten BBK gevraagd zouden worden de relatie met de (nog) niet georganiseerde ERKWB te onderhouden. Het onderhouden van deze relatie kan prima zoals dat momenteel loopt via de kerken te Krimpen a/d IJssel, Vlaardingen en Ridderkerk en de Stichting Steun Reformatie Oostenrijk;

5. gezien de huidige ontwikkelingen valt te verwachten dat tegen de tijd van de volgende generale synode van de GK, de ERKWB wel georganiseerd zal zijn als kerkverband, zodat de GK de afweging te komen tot een zusterkerkrelatie alsdan inhoudelijk kunnen maken.

Besluit 3:

1. de Lanka Reformed Church (LRC) te verwijderen van de lijst van contacten;
2. de Dutch Reformed Church (DRC) (Sri Lanka) te verwijderen van de lijst van contacten;
3. de Igrejas Evangelicas Reformadas do Brasil (IERB) te verwijderen van de lijst van contacten.

Gronden:

1. er is geen sprake van een echte relatie met de LRC;
2. de DRC heeft niet gereageerd op ons verzoek om het contact te versterken;
3. de IERB is een zusterkerk van de CGK en de IERB is meer georiënteerd op contacten in Brazilië; contact met de GK is weinig zinvol.

Bespreking

De bespreking van besluit 1 vergt, na al hetgeen in algemene termen over contacten is uitgewisseld ter vergadering (zie onder Bespreking rapport algemeen) met deputaten, geen tijd meer. Het besluit is met 1 stem onthouding genomen. Besluit 3 is met algemene stemmen genomen.

Over besluit 2, de contacten met Oostenrijk, ontstaat wel een discussie. Een aantal afgevaardigden vindt de afwijzing van het verzoek een zusterkerkrelatie aan te bieden aan de ERKWB te formalistisch. Er is toch duidelijk sprake van een positieve ontwikkeling in dat land richting een kerkverband. Geef je hiermee niet een negatief signaal af? Uit alles blijkt dat deputaten positief staan tegenover het werk dat door de betrokken gemeenten gebeurt. Er is zelfs sprake van erkenning van de kerken in Oostenrijk en Zwitserland als kerken van Jezus Christus. Maar waarom dan niet de laatste stap nog gedaan? Een wat flexibelere opstelling zou hier goed zijn.

Aangegeven wordt dat juist de laatste maanden de kerken bezig geweest zijn om aan de laatste voorwaarden die in de regels voor het aangaan van een zusterkerkrelatie worden genoemd te voldoen. Kunnen we daarom nu als synode niet royaal zeggen: wat een groei en een prachtige ontwikkeling. Laten we het kleine zusje ERKWB uit de couveuse halen. Het kind is levensvatbaar gebleken. Een zo formalistische opstelling maakt hen en onszelf slachtoffer van de eigen regels.

Deputaten geven in hun antwoord aan dat het maar om een klein verschil gaat. De informatie die eerst onlangs ter tafel kwam is gewoon nog te vers, is nog niet geverifieerd en kan derhalve ook kerkrechtelijk gezien nog niet dienen tijdens deze synode. Dat betekent op geen enkele wijze een negatieve opstelling tegenover de ERKWB. Integendeel. Deputaten zijn zeer blij met de ontwikkelingen en steunen van harte de inspanningen van de kerken in Nederland die daarbij betrokken zijn. Laten we het belang van het aangaan van een zusterkerkrelatie ook niet overschatten of dramatiseren. Mocht de vergadering wel in de gevraagde richting gaan besluiten, dan komt bovendien de hele lijst met contacten weer ondersteboven te liggen en moeten alle relaties weer heroverwogen worden.

Walinga dient een tegenvoorstel in. Hij vindt dat er een verkeerd signaal afgaat richting de ERKWB als het verzoek wordt afgewezen. Hij vraagt de vergadering te besluiten deputaten opdracht te geven te werken aan de totstandkoming van een zusterkerkrelatie. Deputaten ontraden dit voorstel vanwege de vooronderstelling die er in ligt besloten dat aan de voorwaarden voor het aangaan van zo'n zusterkerkrelatie reeds is voldaan. Ze herhalen de argumentatie die daartegenover gezet is in de eerste ronde: de informatie is te recent en niet geverifieerd, zo'n beslissing heeft een onverantwoord ad hoc karakter.

Het deputatenvoorstel komt eerst in stemming en wordt met 24 stemmen voor, 1 tegen en 7 onthouding aangenomen. Het tegenvoorstel is hiermee komen te vervallen.

Artikel 128

28-05-2008

Revisieverzoek relatie met GKSA

Voorstel: commissie Overijssel

Materiaal:

brief van de Gereformeerde Kerk te Ten Boer d.d. 29 juni 2006 met het verzoek om het besluit om de GKSA een zusterkerkrelatie aan te bieden terug te nemen. Als reden voert de kerk aan dat onze zusterkerk, de VGKSA, geen zusterrelatie met de GKSA onderhoudt en veel vragen ten aanzien van deze kerken heeft met betrekking tot de hermeneutiek, de contacten met de NGK, de vrouw in het ambt en de handhaving van de tucht.

Besluit:

aan het verzoek van de Gereformeerde Kerk te Ten Boer niet te voldoen.

Grond:

de GK te Ten Boer gaat er aan voorbij dat deputaten BBK in hun aanvullend rapport aan de GS Amersfoort-C 2005 hebben gerapporteerd dat over de vragen die de kerk te Ten Boer noemt met de Deputate Kontak Binnenlandse Kerk van de VGKSA is gesproken en dat deze deputaten er veel begrip voor hebben dat de GK een zusterkerkrelatie met de GKSA willen aangaan en dat dit geen beletsel is in de relatie tussen de GK en de VGKSA.

Het besluit is met algemene stemmen genomen, waarbij de afgevaardigden die tevens lid waren van de GS Amersfoort-Centrum 2005 en ds. R. van Wijnen als deputaat buiten stemming blijven.

Deputaten zending, hulpverlening en training**Artikel 129**

24-05-2008

Algemene behandeling rapport deputaten zending, hulpverlening en training

Voorstel: deputaten zending, hulpverlening en training

Materiaal:

rapport deputaten zending, hulpverlening en training.

Besluit 1:

deputaten te dechargeren van het door hen gevoerde beleid zoals in hun rapport aan deze synode is beschreven.

Grond:

uit de rapportage van deputaten blijkt dat zij zich hebben gehouden aan de aan hen door de Generale Synode van Amersfoort-Centrum 2005 verleende instructie.

Besluit 2:

- a. opnieuw deputaten voor zending, hulpverlening en training (ZHT) te benoemen, waarvan de leden zijn geselecteerd volgens de door de Generale Synode van Zuidhorn 2002-2003 vastgesteld criteria, namelijk: de leden van het deputaatschap hebben

1. kennis van en vertonen nauwe betrokkenheid bij het kerkelijk leven in Nederland en in de doelsituaties waar zendings- en hulpverleningsprogramma's worden gerealiseerd;
 2. kennis van de internationale verhoudingen tussen de Eerste en de Tweede en Derde Wereld;
 3. een goede vaardigheid in het beoordelen van processen van strategie-, beleid- en programmavorming;
- b. deze deputaten op te dragen de bestuurssamenstelling van de Stichting De Verre Naasten zo spoedig mogelijk te synchroniseren met de benoeming van deputaten ZHT door de GS, zodat uitsluitend de door de GS benoemde deputaten ZHT zijn benoemd tot bestuur van deze stichting;
- c. het bestuur van de Stichting De Verre Naasten op te dragen de stichting te besturen in overeenstemming met de vastgestelde statuten van de stichting;
- d. het nieuw te benoemen deputaatschap op te dragen
1. het instituut voor zending, hulpverlening en training te besturen binnen de kaders van het door de generale synode goedgekeurde beleid, zoals is te vinden in het document *Generaal Beleid voor Zending en Hulpverlening*;
 2. nieuw beleid te ontwikkelen op terreinen waar zich mogelijkheden voordoen die passen binnen de visie en strategie die door de generale synode voor zending en hulpverlening is vastgesteld en dit beleid ter goedkeuring voorleggen aan de volgende GS;
 3. hun werkzaamheden te verrichten o.a. met behulp van de landelijk geheven quota voor ZHT, waarvan de maximale hoogte door de synode zal worden vastgesteld; zich in te zetten voor het werven van fondsen in de kerken of daarbuiten (voor zover beleidsmatig goedgekeurd) ter bekostiging van het overige deel van de begroting;
 4. in de samenwerking met de zendende instanties met betrekking tot structurering van en inbreng in de samenwerkingsrelatie op de ingeslagen weg voort te gaan;
 5. aan de eerstvolgende GS te rapporteren in overeenstemming met de daarvoor geldende richtlijnen en hun rapport vijf maanden voor het begin van deze synode aan de kerken te laten toezenden.

Grond:

het opnieuw benoemde deputaatschap zal op basis van deskundigheid de continuïteit in beleidsvorming en uitvoering van het werk dienen te bewaken. Tegelijk zal het deputaatschap op creatieve en verantwoorde wijze dienen in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en mogelijkheden ten dienste van de door Jezus Christus aan de kerken gegeven opdracht.

Besluit 3:

- a. deputaten op te dragen lid te worden van de Nederlandse Zendingsraad (NZR);
- b. de bevindingen over dit lidmaatschap op de eerstvolgende synode te rapporteren.

Gronden:

1. de NZR biedt een platform 'voor een brede en gevarieerde ontmoeting tussen vertegenwoordigers van oecumenische en van evangelische stromingen, tussen kerkelijke en geloofszending, tussen gevestigde en migrantenkerken'. Ook de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Zendingbond maken er deel van uit. Na een periode van aspirant-lidmaatschap lijkt het de moeite waard om aan deze ontmoeting als volwaardig lid deel te nemen;
2. én omdat in het verleden kritische vragen zijn gesteld 'bij de grondslag, samenstelling en werkwijze' van de NZR én vanwege de soms diep ingrijpende theologische verschillen is het van belang alert te blijven en deelname aan de NZR in de toekomst te blijven evalueren.

Context

De bespreking van het rapport van deputaten vindt plaats in twee zittingen. Dat heeft niet zozeer te maken met de gedachte dat de vergadering moeite had met het werk van deputaten. Integendeel, er wordt hen van verscheidene zijden lof toegezwaaid voor de professionele wijze waarop het werk

door deputaten en de diverse onder het deputaatschap vallende instellingen gedaan wordt. Maar de bespreking vindt plaats op een moment in de tijd dat de spanningen tussen Nederland en een tweetal gebieden waar de kerken actief zijn zichtbaar zijn geworden. Enkele maanden voor de synode begon werd de film *Missionary go home* uitgezonden door de Evangelische Omroep. Daarin komen de problemen tussen de nieuwe kerken in Papua en de 'moederkerk' in Nederland indringend onder de aandacht. Kort voor de vergadering van de synode begon besloot de wettelijke vertegenwoordiging van de ERCC (de zusterkerk in Congo) alle activiteiten van De Verre Naasten in Congo stop te zetten. Dat betekende onder andere dat de Nederlandse medewerkers van De Verre Naasten het land moesten verlaten. Op de uiteindelijke besluitvorming hebben deze gebeurtenissen niet direct invloed gehad, maar het vormde wel het achtergrond van het debat.

Bij de bespreking zijn van deputaten zr. A. Bekker-Holtland, br. B. Gort, br. K. van der Helm en br. A. Rietveld aanwezig, alsmede diverse medewerkers van de stichting De Verre Naasten, waaronder de directeur br. M. van Hulst. Laatstgenoemde zal DVN verlaten en tijdens de tweede zittingsronde is ook zijn opvolger, drs. R. Scholma, ter vergadering.

Introductie

Voorzitter Bekker van het deputaatschap introduceert het werk van ZHT aan de hand van het werk in India. Tot motto van het rapport is gekozen voor Psalm 100: Juich de HEER toe, heel de aarde (...) Erken het: de HEER is God. Dat is de motivatie waaruit deputaten en medewerkers hun werk willen doen.

De missie van ZHT is samen te vatten in de zin: Gods reddingsplan 1. verkondigen en 2. laten zien. Dat gebeurt door: kerkplanting, opbouw van de kerk, versterking van de christelijke dienstbaarheid en voorlichting in Nederland. Daarbij wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de activiteiten die ter plaatse worden ontwikkeld en gezocht naar anderen die binnen dezelfde gereformeerde traditie staan. Het IRTT leidt uitgezonden op, traint het kader van de buitenlandse kerken en denkt mee over het beleid. ZHT doet dit niet alleen, maar als het enigszins kan in samenwerking met plaatselijke kerken in Nederland. Ook wordt als het kan gebruik gemaakt van andere netwerken, denk aan organisaties als Red een Kind en plaatselijke organisaties. Kwaliteit staat hoog in het vaandel van deputaten. Daartoe worden studiedagen gehouden en vindt altijd een strakke evaluatie plaats. Aangezien het werk voor een groot deel afhankelijk is van giften wordt er zorg voor gedragen dat de inkomsten en uitgaven inzichtelijk zijn, zodat het keurmerk dat Nederland toekent, het CBF, behouden blijft. Ook de ISO-certificering achten deputaten van belang. Dat is begonnen als proef en lijkt een wat overloze procedure, maar de ervaring leert dat je er scherp door blijft.

Tot slot geeft zr. Bekker aan waarom deputaten zich willen aansluiten bij de Nederlandse Zendingsraad (NZR). Voor de ouderen is die Raad toch op z'n minst verdacht. Maar nu, in 2008, is de NZR ingrijpend veranderd. En wij ook. De organisatie is zakelijker geworden en bij ons is het besef gegroeid dat we van elkaar kunnen leren, zonder dat we onszelf uitleveren. Het is een interessant platform waar degelijk wordt nagedacht. Breed worden daar de signalen uit de wereldwijde omgeving van het zendingswerk opgepikt en wordt geprobeerd deze signalen om te zetten in goede vragen. Dan kunnen vervolgens de antwoorden verschillen – maar die worden niet opgedrongen. Daar komt nog het praktische punt bij dat de mogelijkheid van een aspirant-lidmaatschap is opgeheven. Vanuit de CGK en de GZB is sterk aangedrongen op een volwaardig lidmaatschap.

Bespreking

Diverse sprekers tonen zich onder de indruk van het rapport. Wat een werk gebeurt er wereldwijd, wat een inzet, wat een liefde, alles vanuit de erkenning dat de Here God is. Er is veel waar we blij over kunnen zijn. Wat verscheidene sprekers treft is de professionaliteit waarmee de zaken worden aangepakt – inclusief de continue evaluaties. Tegelijkertijd kan hier een valkuil zitten. Is het niet zo professioneel dat bijvoorbeeld voor de jongeren binnen de kerk, het een ver van mijn bed show wordt? De dingen die voor hen georganiseerd worden zijn vaak erg duur. Je ziet dat veel van hen nu zich aansluiten bij andere, niet-gereformeerde organisaties. Is De Verre Naasten voor hen nog aantrekkelijk genoeg? Investeer daarom, is de suggestie, meer in voorlichting aan de jeugd. Een ander punt voor wat betreft de professionaliteit betreft verwante, kleinere, organisaties. Daarmee lijkt ZHT niet zo goed overweg te kunnen. Moeten die allemaal, voordat er sprake kan zijn van samenwerking, geperst worden in het keurslijf van ZHT?

Deputaten nemen dankbaar kennis van de grote instemming met hun rapport en werkzaamheden. Voor wat betreft de voorlichting aan de jongeren delen deputaten de gemaakte opmerkingen niet. Het is juist aan deze doelgroep, via internet, op scholengemeenschappen en studentenverenigingen dat erg veel aandacht wordt besteed.

Tot slot van dit onderdeel – een keurslijf wil ZHT niet zijn, professioneel wel. Maar als het enigszins kan wordt de samenwerking wel gezocht en indien gevraagd niet geweigerd. Overleg is hier vaak het sleutelwoord. Het is bijvoorbeeld niet handig om met twee organisaties in precies hetzelfde gebied werkzaam te zijn. Wanneer je dat signaleert kan het helpen samen naar bijvoorbeeld een andere locatie te zoeken. Tot op heden zijn knelpunten op dit gebied naar het oordeel van deputaten goed opgelost.

Generaal Beleid

De vragen die gesteld worden cirkelen in eerste instantie omtrent de relatie tussen het Generaal Beleid zoals dat door de synode van Amersfoort-Centrum is vastgesteld en de problemen die zich nu voordoen in de gebieden Papua en Congo. Deputaten geven aan geen noodzaak te zien dat GB aan te passen, wel zal er nog een aanscherping plaatsvinden wat betreft de monitoring van de projecten. Maar de vraag moet gesteld worden of de uitgangspunten zoals die verwoord zijn in dat GB niet zelf een oorzaak zijn van de problemen die ontstaan zijn. ZHT gaat uit van de zelfstandigheid van de plaatselijke kerken. Oecumenische samenwerking gebeurt op basis van gelijkwaardigheid. Dat is op zich een mooi uitgangspunt. Maar functioneert het zo in de praktijk als de verschillen zo groot zijn, denk bijvoorbeeld alleen maar aan de verhouding arm – rijk. Dan kun je die gelijkwaardigheid wel stellen, maar wordt die ook zo ervaren? Daar zijn ook in de media wel kritische noten over gekraakt. In het rapport wordt hier nauwelijks op ingegaan. Maar is het niet zinnig om juist de uitgangspunten nog eens te evalueren op basis van de problemen zoals die zich nu voordoen? Verder: Amersfoort-Centrum vroeg ook om nieuw beleid. Dat lijkt niet van de grond gekomen, afgezien van een eerste aanzet tot het werken in moeilijk toegankelijke gebieden.

Tot slot wordt de suggestie gedaan om de oud-werkers in gebieden als Congo en Papua te laten participeren in een soort adviesraad. Veel fouten die nu gemaakt worden zijn eerder gemaakt. Er zijn weliswaar verschillende oorzaken voor de ontstane problemen in de genoemde gebieden, maar zijn er ook parallellen aan te wijzen? Wat kunnen we er nu van leren?

Deputaten antwoorden dat het uitgangspunt echt gelijkwaardigheid dient te zijn. Daarmee poets je de problemen niet weg, maar het geeft wel de gebieden aan waarop je de plaatselijke kerken dient te versterken. Te denken valt dan met name aan versterking van de plaatselijke bestuurlijke kracht. De ingrijpende verschillen qua welvaart zijn er, en zullen er waarschijnlijk ook blijven. De kunst zal zijn om ondanks die verschillen – en ondanks verschillen in cultuur die daar nog bij komen – samen op te trekken. Daarbij zullen ook wij steeds weer de opdracht hebben – en dat is een zware – om binnen die cultuur te werken. Dat vereist continue inzet en aanpassingen. Een raad van oud-medewerkers is een interessante gedachte die deputaten mee zullen nemen. Maar tegelijkertijd heeft iedereen er recht op zijn eigen fouten te maken. Daar leer je uiteindelijk het meeste van.

Een directe conclusie uit de problemen die nu ontstaan zijn kunnen deputaten nog niet trekken. Aan de evaluatie wordt gewerkt. Dat zal een diepte-evaluatie zijn, waarbij ook het GB aan de orde komt. Maar op dit moment zijn deputaten nog niet zover dat ze denken dat dat GB zelf aangepast zal moeten worden.

Het nieuwe beleid waarnaar gevraagd is is inderdaad beperkt gebleven. Dat heeft met name te maken met de beschikbare financiële middelen. De aandacht is daarbij met name uitgegaan naar het werken in moeilijk toegankelijke gebieden in bijvoorbeeld China, waar een eerste aanzet toe is gegeven. Daar is nog niet echt beleid op gezet, omdat aangesloten is bij en hulp geboden wordt aan organisaties die daar beter bekend zijn dan ZHT. Zoiets kost tijd.

Zendingsraad e.a.

Uit het rapport is gebleken dat met verschillende kerken contacten worden onderhouden. Is er binnen ZHT wel eens nagedacht over de optie om dat structureel te maken, zodat je een bundeling krijgt van de krachten, in daad, in denken en in geld? Een soort nieuw gereformeerd zendingsinstituut.

Deputaten geven aan deze droom wel te delen. Er zijn ook contacten met de CGK en de NGK. Een andere nauwe geestverwant is de Gereformeerde Zendingsbond (GZB). Die werkt binnen de PKN – en het ziet er niet naar uit dat die zich op korte termijn aan een andere organisatie zal verbinden.

Er zijn veel contacten over en weer – en in een verre toekomst, wie weet. Tot die tijd zullen we op de kortere termijn zoveel mogelijk samen doen. Maar verwacht geen voorstel in deze richting over drie jaar.

Daarnaast vindt de discussie plaats over de Zendingsraad. Is de motivatie in de gronden niet wat dun? In het verleden hadden we vanwege het oecumenisch karakter van de NZR hier veel moeite mee. Zijn die moeite nu niet meer aan de orde? Het kan best een platform zijn voor gesprek – maar dat gesprek moet dan wel plaats vinden op bijbelse basis. Wat is anders de waarde? En is het waar dat de NZR geen enkele operationele taak heeft? Zij participeert toch in het werk dat binnen de Wereldraad van Kerken gebeurt?

Deputaten geven aan een lidmaatschap verantwoord te achten, maar zich de terughoudendheid van een aantal leden van de vergadering wel voor te kunnen stellen. Daarom is het ook goed toe te voegen aan het besluit dat dit lidmaatschap op de volgende synode geëvalueerd zal worden.

ISO

Is de moeite die gedaan wordt om de ISO-certificering te krijgen de moeite waard? Immers, Het CBF-keurmerk garandeert al de kwaliteit. Een certificering krijgen is nog tot daar aan toe, maar je moet elke drie jaar het hele traject weer doorlopen. Wat is de meerwaarde? Alleen de PR?

Deputaten antwoorden dat zeker niet alleen vanwege een goede PR aan de ISO-normering wordt gewerkt. Het wordt enkel gedaan vanuit de gedachte dat het de kwaliteit van de organisatie verbetert.

Dat is geen vrome wens, maar blijkt in de praktijk ook zo te werken. Deze externe stok kunnen we goed gebruiken om de kwaliteit op orde te houden.

Tweede ronde

De tweede ronde wordt gehouden op 24 mei. Naast de al eerder genoemde deputaten is ook docent drs. C.J. Haak aanwezig. Aan het begin van de bespreking wordt een amendement ingediend door de brs. Walinga en Hoksbergen. Gehoord de discussie zijn ze er wel zeker van dat deputaten een grondige evaluatie zullen doen van de ontstane problemen in Papua en Congo, maar zijn ze onvoldoende overtuigd van de bereidheid om eventueel ook het Generaal Beleid daarin kritisch ter discussie te stellen.

De brs. De Snoo en Wisselink vinden de grond onder het lidmaatschap van de NZR wat te negatief geformuleerd. Zij stellen daarom voor niet de kritische vragen uit het verleden aan te voeren als grond onder een eventuele herbezinning op het lidmaatschap, maar gewoon uit te gaan van de situatie van nu en het lid zijn vanuit dat heden te evalueren.

Deputaten geven aan met de beide amendementen goed te kunnen leven. Tegelijkertijd achten ze ze overbodig. De in het amendement Walinga/Hoksbergen genoemde lijn van evalueren – waarbij je ook je uitgangspunten onder de loep neemt - is ook de lijn die deputaten zelf hanteren. Aanvaarding is dus prima, maar zal aan de te voeren werkwijze niets veranderen. Waar mogelijk worden daar ook deskundigen van buiten bij betrokken. Dat is reeds eerder aan de orde geweest, toen een broeder uit Benin een rapport over de situatie daar heeft geschreven. Daar kun je echt veel van leren.

Met de voorgestelde tekst inzake de NZR hebben deputaten ook geen moeite. Het is duidelijk dat ook daar men wat terug is gekomen van de maakbaarheid der dingen. Er is sprake van belangrijke verschuivingen in de manier van denken en werken binnen de NZR.

Er volgt nog een korte discussie over met name de NZR. De commissie van het zuiden die zich met ZHT bezig gehouden heeft hecht er aan de formulering zoals zij die gekozen heeft overeind te houden. Laten we niet net doen alsof het verleden er niet was. En laten we ook de diepe theologische verschillen die er zijn maar gewoon benoemen. Want het zijn niet alleen theologische verschillen, maar daaraan ten grondslag ligt ook een groot verschil in geloofsbeleving. Deputaten nemen vervolgens de door de commissie voorgestelde tekst over.

Dan kan er gestemd worden. Eerst komt het amendement Walinga/Hoksbergen in stemming, dat wordt verworpen met 22 stemmen tegen en 13 voor. Daarna het amendement Wisselink/de Snoo, dat eveneens verworpen wordt met 20 tegen en 14 voor, bij 1 onthouding.

De besluiten worden vervolgens met algemene stemmen genomen.

De preses wenst deputaten en alle medewerkers de zegen van de Here toe. Ook al zijn er spanningen, we mogen ons werk in groot vertrouwen op de Heer van de kerk blijven doen. Hij staat speciaal even stil bij het feit dat br. Menno van Hulst terugtreedt als directeur van De Verre Naasten. Onder zijn leiding heeft de hele ontwikkeling plaats gevonden van een stichting tot een binnen de kerken ingebedde organisatie. Dat is prima verlopen. Namens de vergadering wordt dank en waardering daarvoor uitgesproken.

Artikel 130

20-06-2008

Benoeming deputaten zending, hulpverlening en training

Op voordracht van het moderamen benoemt de synode de volgende deputaten zending, hulpverlening en training:

<i>primi</i>	<i>afredend</i>	<i>secundi</i>
M.J.C. Blok (s), Utrecht	2014	E. Ensing-Maatkamp, Zwolle
F.J. Haveman, Dronten	2017	H. Lamberink, Hattem
K.B. van der Helm, Hattem	2014	R. Klapwijk-Poppe, Haarlem
K.J. van der Hoeven-Haitsma, Rolde	2014	
C.M. Manni, Amersfoort	2011	
I.G. Mostert, Rijnsburg	2017	
R.Th. Pos, Rijnsburg	2011	
A. Rietveld, Leiden	2014	
S.W. van Turenout, Enschede	2017	